

BIULETYN

REGIONALNEGO OŚRODKA POLITYKI SPOŁECZNEJ

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

nr 1/2019

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

► Wywiad
z Panią Renatą Janik
– Wicemarszałek
Województwa Świętokrzyskiego

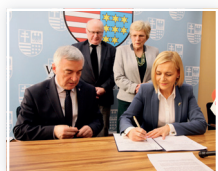
- Kalendarium Regionalnej
Polityki Społecznej
- Wsparcie Zawodowych Rodzin Zastępczych
- Zasoby świętokrzyskiej pomocy społecznej
- Monitoring Wojewódzkiego
Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
- Krajowa Sieć Reintegracji
- Liderzy kooperacji

Spis treści

**Wywiad z Panią Renatą Janik
– Wicemarszałek
Województwa Świętokrzyskiego**

3

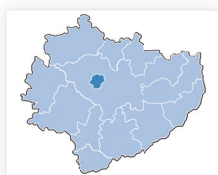
**Kalendarium Regionalnej
Polityki Społecznej**

4

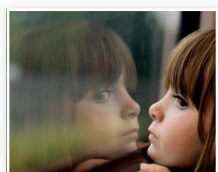
**Wsparcie Zawodowych Rodzin Zastępczych
Pierwszy ważny krok zrobiony
– z zaświadczeniem bez kolejki**

11

**2018 – Zasoby świętokrzyskiej
pomocy społecznej**

12

**Monitoring Wojewódzkiego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**

17

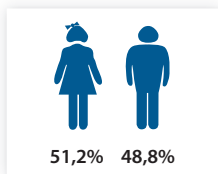
Krajowa Sieć Reintegracji

21

Świętokrzyscy Liderzy Kooperacji

22

Województwo świętokrzyskie w pigułce

24

Wywiad z Panią Renatą Janik – Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego

Nadzoruje Pani realizację zadań Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w obszarze polityki społecznej. Jest to bardzo rozległy obszar działań ukierunkowany na zaspokajanie potrzeb i rozwiązywanie problemów społecznych. Jakie są zatem priorytety i kierunki działań regionalnej polityki społecznej?

Gospodarka, rodzina, bezpieczeństwo to trzy filary na których oparta jest działalność Zarządu Województwa. I to właśnie wsparcie rodziny jest dla mnie priorytetem w regionalnej polityce społecznej. Poprzez wsparcie rodziny rozumiem tworzenie jak najlepszych warunków do funkcjonowania rodzin w naszym regionie. Jednakże domeną polityki społecznej są działania na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych. Dlatego w swojej działalności koncentruje się na wsparciu osób najbardziej tego potrzebujących tj.: osób z niepełnosprawnościami, seniorów, osób dotkniętych problemem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Moim celem jest zdynamizowanie działań w obszarze polityki społecznej. Rozpoczęły się prace nad aktualizacją strategii rozwoju województwa, a w drugiej połowie bieżącego roku planujemy rozpocząć pracę nad aktualizacją strategii polityki społecznej województwa świętokrzyskiego, której aktualna wersja obowiązuje do końca 2020 roku. Określenie priorytetowych z punktu widzenia polityki społecznej regionu celów wymaga pogłębionej diagnozy. Istotnym jest aby wypracowana strategia nie tylko określała cel jakim jest rozwiązywanie określonych problemów społecznych, powinna też określać w jaki sposób i jakimi drogami tę zmianę można osiągnąć.

Kluczowym instrumentem w kreowaniu polityki społecznej na szczeblu regionu jest Regionalny Program Operacyjny. Jak Pani ocenia efektywność projektów realizowanych w ramach RPO WŚ?

Tak, Regionalny Program Operacyjny to najważniejsze narzędzie umożliwiające realną zmianę. Dzięki funduszom europejskim rozwijamy zarówno infrastrukturę społeczną jak i wachlarz usług społecznych adresowany do mieszkańców regionu. Jednakże pracując w terenie widzę jak duża jest jeszcze skala potrzeb, a tym samym ile pracy jest jeszcze do wykonania. Nasze województwo pomimo

pozytywnych zmian nadal jest na końcu stawki jeśli chodzi o różnego rodzaju wskaźniki rozwoju gospodarczego i społecznego, co pokazał przyjęty przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego raport o stanie województwa. Przekłada się to w sposób oczywisty na różnego rodzaju problemy społeczne. Dlatego po pierwsze priorytetem jest zdynamizowanie wdrażania środków z EFS, które pomogą łagodzić problemy społeczne i będą impulsem do rozwoju regionu. Po drugie należy jak najlepiej przygotować się do kolejnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Niepokojące są prognozy demograficzne, pokazujące, iż nasz region wyludnia się i starzeje. Sytuacja ta w znaczący sposób będzie oddziaływać na obszar polityki społecznej.

Jest to problem ogólnopolski, a nawet ogółouropejski. Województwo świętokrzyskie wpisuje się szczególnie mocno w niekorzystne trendy demograficzne i jest jednym z niechlubnych liderów tych procesów. Świętokrzyskie to obok łódzkiego i dolnośląskiego województwo gdzie notowany jest największy udział osób starszych w ogólnej populacji. Prognozy demograficzne również nie napawają optymizmem. Negatywne procesy demograficzne stawiają przed władzami województwa i całą społecznością lokalną jedno z największych wyzwań. Proces ten może być zahamowany, a w przyszłości nawet odwrócony, gdy zostaną stworzone atrakcyjne warunki do realizacji aspiracji życiowych i zawodowych mieszkańców. Wiążą się one ze wzrostem poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, wysokiego standardu życia, mierzonego również jakością usług świadczonych przez szeroko rozumiany sektor publiczny. Zmiany te powinny wpłynąć na wzrost poczucia bezpieczeństwa finansowego i socjalnego rodzin, zwiększając tym samym ich skłonność do posiadania i wychowywania potomstwa, oraz pozytywnie oddziaływać na chęć powrotu mieszkańców do regionu, który opuścili głównie z przyczyn ekonomicznych.

Podsumowując, z jednej strony musimy mocno skoncentrować się na działaniach mających na celu tworzenie atrakcyjnych warunków życia w naszym regionie, a z drugiej przygotować się na konsekwencje procesów demograficznych. Mam na myśli stworzenie systemu usług de-

dykowanych seniorom. Charakterystyczną cechą obecnej sytuacji społecznej regionu jest fakt, iż pomimo spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem, systematycznie odnotowywany jest wzrost beneficjentów w wieku poprodukcyjnym. Fakt ten wskazuje, iż to seniorzy są grupą, która boryka się z problemem niewystarczającego zaspokojenia różnego rodzaju potrzeb, w tym również materialnych. Należy pamiętać, iż „seniorzy” to grupa mocno zróżnicowana. W przypadku osób będących w fazie tzw. „wczesnej starości”, kluczowe jest podtrzymywanie aktywności społecznej oraz profilaktyka zdrowotna, natomiast osoby w okresie „późnej starości” oczekują profesjonalnych usług opiekuńczych, dostępności instytucji dziennego wsparcia i opieki geriatrycznej. Tak więc polityka senioralna będąca elementem polityki społecznej jest jednym z ważniejszych zadań dla samorządu województwa świętokrzyskiego.

Jak już Pani Wicemarszałek wspomniała wsparcie rodziny to jeden z priorytetów polityki społecznej Zarządu Województwa. Jakie działania ukierunkowane na wsparcie rodziny będą podejmowane?

W obszarach podlegających mojemu nadzorowi tj. polityka społeczna czy też wdrażanie EFS, koncentrujemy się na wsparciu rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. W bieżącym roku w ramach działania 9.2.1 *Rozwój wysokiej jakości usług społecznych* dofinansowaliśmy utworzenie świetlic środowiskowych m.in. w gminach Bodzechów i Obrazów. Ponadto w ramach realizacji *Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej* umożliwiliśmy rodzinom zastępczym zawodowym korzystanie ze świadczeń Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach na preferencyjnych warunkach. Wprowadzona zostanie również „*Świętokrzyska Karta Zawodowej Rodziny Zastępczej*”, w ramach której funkcjonować będzie system zniżek na usługi oferowane przez jednostki podległe samorządowi województwa m.in.: Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie, Teatr im. S. Żeromskiego, Filharmonia Świętokrzyska, Muzeum Wsi Kieleckiej czy też Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu Chęcińskim.

Jednym z zadań samorządu województwa jest podnoszenie kompetencji kadr pomocy i integracji społecznej. Jakie działania w tym obszarze planowane są do realizacji?

To jedno z kluczowych zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej. Naszym celem jest dopasowanie oferty szkoleniowej do zapotrzebowania zgłaszanego przez jednostki. W bieżącym roku zakończyliśmy realizację dużego projektu szkoleniowego pn. „*Bliżej rodziny*”, w ramach którego przeszkolonych zostało 2 286 pracowników realizujących zadania w obszarze wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. W drugiej połowie roku odbędą się szkolenia dla członków zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także dla osób zajmujących się profilaktyką uzależnień. Planowane są również warsztaty, które będą poświęcone opracowywaniu lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Na jakie wsparcie mogą liczyć organizacje pozarządowe w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej?

Na szczeblu regionu realizowany jest corocznie *Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi*. Zlecanie zadań organizacjom pozarządowym jest wdrażaniem w życie konstytucyjnej zasady subsydiarności. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w bieżącym roku przekazał organizacjom pozarządowym w ramach otwartego konkursu ofert z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy oraz działalności na rzecz osób niepełnosprawnych kwotę 575 000 zł, a także w ramach trybu pozakonkursowego rozdysponowano kwotę: 222 250 zł. Łącznie zawarto 53 umowy w ramach których przekazano kwotę w wysokości 797 250 zł. Ponadto w dniu 21 czerwca bieżącego roku zakończony został nabór ofert w ramach otwartego konkursu ofert na wsparcie realizacji zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Dziękuję za rozmowę

Kalendarium Regionalnej Polityki Społecznej

21 stycznia 2019

Umowy na świetlice środowiskowe oraz aktywizację zawodową i społeczną

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego dofinansował powstanie siedmiu świetlic środowiskowych w gminie Bodzechów, a mieszkańcy gminy Pierzchnica, Chmielnik i Busko-Zdrój zyskają szan-

sę na aktywizację zawodową i społeczną w ramach nowo utworzonych miejsc w Centrum Integracji Społecznej.

Gmina Bodzechów realizować będzie projekt o wartości 3 783 505 zł. Dofinansowanie w ramach działania 9.2.1 *Rozwój wysokiej jakości usług społecznych* wyniesie 3 438 482 zł. Celem projektu jest wsparcie rodzin z terenu gminy Bodzechów w procesie przygotowania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia oraz pomoc dla rodziców w zakresie wychowania. Projekt zakłada wsparcie

390 osób, w tym 195 dzieci z rodzin ubogich materialnie oraz zaniedbywanych wychowawczo. Świetlice środowiskowe zostaną utworzone w miejscowościach: Bodzechów, Gromadnice, Magonie, Świrna, Miłków, Mychów, Goździelin.

Projekt **Stowarzyszenia Nadzieja Rodzinie** o wartości 1 127 157 zł będzie realizowany dzięki dofinansowaniu w wysokości 819 040 zł w ramach Działania 9.1 *Aktywna integracja zwiększająca szanse na zatrudnienie*. Celem projektu jest wzmocnienie szans na zatrudnienie 38 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie z terenu gminy Busko-Zdrój poprzez udział w kompleksowej aktywizacji społecznej i zawodowej w ramach nowo utworzonych miejsc w Centrum Integracji Społecznej w Kostkach Dużych.

Natomiast projekt **Fundacji Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie** o wartości 1 073 091 zł uzyskał dofinansowanie w kwocie 764 974 zł. Przewiduje on wzmocnienie szans na zatrudnienie 38 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie z terenu gminy Chmielnik i Pierzchnica poprzez udział w kompleksowej aktywizacji społecznej i zawodowej w ramach Centrum Integracji Społecznej.

1 lutego 2019

Regionalna Komisja Egzaminacyjna dla Pracowników Socjalnych podsumowała działalność

Wicemarszałek Renata Janik uczestniczyła w pierwszym w bieżącym roku zebraniu Regionalnej Komisji Egzaminacyjnej dla Pracowników Socjalnych ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych (RKE). Spotkanie poświęcone było podsumowaniu działań tego gremium w roku ubiegłym oraz planów na 2019 rok.

W 2018 roku Komisja przeprowadziła egzaminy dla 200 pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej z czterech województw: świętokrzyskiego, małopolskiego, podkarpackiego oraz lubelskiego.

Funkcjonująca przy marszałku województwa świętokrzyskiego **Regionalna Komisja Egzaminacyjna** zajmuje się m.in.: przeprowadzaniem postępowania w zakresie nadawania stopni specjalizacji zawodowej oraz egzaminem dla pracowników socjalnych, ubiegających się o I stopień specjalizacji zawodowej, nadawaniem I stopnia specjalizacji zawodowej, prowadzeniem rejestru wydanych dyplomów, opracowywaniem informacji, opinii i wniosków dotyczących I stopnia specjalizacji zawodowej dla Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

14 lutego 2019

Wsparcie dla gmin i stowarzyszeń z Regionalnego Programu Operacyjnego

Marszałek Andrzej Bętkowski i wicemarszałek Renata Janik podpisali umowy na dofinansowanie projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020.

Trzy z podpisanych umów dotyczą sfery społecznej – pomocy dla osób niepełnosprawnych i młodzieży z najuboższych rodzin.

Caritas Diecezji Kieleckiej na realizację projektu *Nowa jakość codzienności, rozwój usług społecznych w regionie świętokrzyskim: wsparcie środowiskowe osób niesamodzielnych* otrzymała prawie 3 mln złotych dofinansowania. W ramach tego projektu pomocą objęte zostaną 92 osoby niesamodzielne, niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym z gmin: Masłów, Pacanów i Oksa.

Sandomierskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością Intelektualną na realizację projektu *Mieszkanie treningowe krokiem milowym do samodzielności* otrzymało prawie 800 tys. złotych. Jego celem jest pomoc osobom niepełnosprawnym z powiatów opatowskiego i sandomierskiego w usamodzielnieniu się.

Ponad 450 tys. złotych dofinansowania otrzymała gmina Ruda Maleniecka na realizację projektu *Utworzenie świetlicy środowiskowej w Gminie Ruda Maleniecka*. Jego celem jest wsparcie rodzin z gminy w procesie przygotowania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia w ramach zajęć pozalekcyjnych.

18 lutego 2019

Współpraca władz regionu ze środowiskiem seniorów

Na temat możliwości pozyskiwania środków unijnych na wsparcie polityki senioralnej, współpracy z Samorządem Województwa oraz planie pracy na 2019 rok rozmawiali członkowie Wojewódzkiej Społecznej Rady Seniorów. W spotkaniu uczestniczyli marszałek Andrzej Bętkowski oraz wicemarszałek Renata Janik.

Wojewódzka Społeczna Rada Seniorów pomaga Samorządowi Województwa w prowadzeniu skutecznej polityki senioralnej, w kontekście starzenia się społeczeństwa i wydłużania się średniego czasu życia.

Na temat wsparcia inicjatyw środowiska osób starszych przez Samorząd Województwa poinformowała członków Wojewódzkiej Społecznej Rady Seniorów wicemarszałek województwa Renata Janik, która od kilku lat intensywnie pracuje na rzecz seniorów w naszym regionie. *Chcemy, żeby bardziej aktywnie działała Wojewódzka Społeczna Rada Seniorów, aby swoich przedstawicieli miały tam wszystkie powiaty. Cieszy nas coraz większa aktywność osób starszych, że powstaje w naszym regionie coraz więcej rad seniorów. Zachęcamy włodarzy gmin, miast czy też organizacje pozarządowe do pozyskiwania środków na działania dedykowane seniorom. Może nie ma w waszych miejscowościach świetlic środowiskowych, które mogą stać się miejscem integracji seniorów – mówiła wicemarszałek Renata Janik, która poinformowała także o programie Społeczna Odpowiedzialność Nauki Mini-*

sterstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz projekcie Nie jesteś sam.

15 marca 2019

Rozwijanie nowych form reintegracji zawodowej i społecznej

Spotkanie Grupy Tematycznej ds. współpracy podmiotów o charakterze reintegracyjnym oraz Świętokrzyskiego Konwentu Podmiotów Reintegracyjnych odbyło się w siedzibie Zakładu Aktywności Zawodowej Stowarzyszenia „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach.

Z członkami Grupy Tematycznej ds. współpracy podmiotów reintegracyjnych CIS, KIS, ZAZ, WTZ spotkali się eksperci z Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych: Andrzej Trzeciński, który przedstawił ideę utworzenia Ogólnopolskiego Konwentu Podmiotów Reintegracyjnych oraz dr Dariusz Zalewski, który omówił założenia projektu Krajowa Sieć Reintegracji – wzmocnienie instytucji zatrudnienia socjalnego w działaniach polityki społecznej wobec wykluczenia społecznego.

20 marca 2019

Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi

Odbyło się spotkanie robocze dotyczące realizacji pilotażowego projektu pn. *Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomagane dla osób chorujących psychicznie*

po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym. W ramach przedsięwzięcia tworzone są w Wiśniówce w gminie Masłów mieszkania wspomagane dla osób, które przynajmniej dwa razy przebywały w szpitalu ze względu na swoją chorobę, przeszły kryzys, ale nie wymagają już całodobowej opieki lekarskiej.

Jest to projekt Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja. Liderem Projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie wraz z Charytatywnym Stowarzyszeniem Niesienia Pomocy Chorym Misericordia, który realizuje projekt partnerski na obszarze województw: lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego. Województwo świętokrzyskie reprezentuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, który wspólnie z Caritas Diecezji Kieleckiej oraz Gminą Masłów przystąpił do projektu.

W naszym województwie mieszkania wspomagane zostaną utworzone na pierwszym piętrze ośrodka zdrowia w Wiśniówce w gminie Masłów. W ramach realizowanego projektu planowane jest wsparcie dzienne, nadzór i fachowa pomoc medyczna.

Dzięki realizacji projektu poprawi się jakość usług realizowanych na rzecz osób chorujących psychicznie, zwiększy się dostęp do wysokiej jakości usług, a także zwiększą się szanse na lepsze funkcjonowanie osób chorujących psychicznie w środowisku lokalnym. Realizacja projektu wpłynie ponadto na poprawę jakości usług realizowanych na rzecz osób chorujących psychicznie, zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług, zapobieganie ponownemu umieszczeniu osoby chorującej psychicznie w szpitalu psychiatrycznym i/lub skierowaniu do placówki opieki całodobowej, zwiększenie szans na funkcjonowanie osób chorujących psychicznie w środowisku lokalnym.

23 marca 2019

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w ramach środków PFRON

Podczas VII Sesji Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego dokonano podziału środków PFRON na

realizację zadań z zakresu rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami. W tym roku jest to ponad 6,8 milionów złotych. Środki te zostaną przeznaczone na dofinansowanie robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, kosztów tworzenia i działania Zakładów Aktywności Zawodowej oraz zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym.

Środki te zostaną podzielone na trzy zadania. Pierwszym są roboty budowlane na potrzeby osób niepełnosprawnych w kwocie 1,3 mln złotych, drugim tworzenie i działalność zakładów aktywności zawodowej, w tym nowej takiej placówki w Sandomierzu w kwocie 5,4 mln złotych oraz 200 tys. złotych na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

9 kwietnia 2019

Wsparcie dla uzależnionych od alkoholu

Na wsparcie psychologiczne i hostel dla uzależnionych od alkoholu Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach i Klasztor Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) w Chęcinach otrzymają w sumie prawie 3,4 miliona złotych dofinansowania unijnego na rozwój wysokiej jakości usług zdrowotnych.

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach na realizację projektu *Poprawa dostępności usług zdrowotnych szansą na niezależność mieszkańców województwa świętokrzyskiego* otrzymało dofinansowanie unijne w wysokości 2 425 883 zł. Koszt całkowity projektu to 2 623 883 zł. Projekt ma na celu utworzenie hostelu dla osób uzależnionych od alkoholu, w sumie 14 miejsc. Uczestnikami projektu będą osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym z powodu alkoholizmu, w tym osoby z niepełnosprawnościami.

W ramach projektu łącznie 70 osób skorzysta m.in. ze wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. Realizacja projektu potrwa od czerwca tego roku do czerwca 2022 roku.

Klasztor Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszekanów) w Chęcinach na realizację projektu *Readaptacja osób uzależnionych do społeczeństwa* otrzymał dofinansowanie unijne w wysokości 673 933 zł. Koszt całkowity projektu to 759 763 zł. Franciszkanie zamierzają rozwinąć system pomocy osobom uzależnionym od alkoholu lub substancji psychoaktywnych, w tym od tzw. dopalaczy (40 osób). Osoby uzależnione będą mogły wziąć udział w terapii indywidualnej i grupowej, specjalistycznych warsztatach, czy skorzystać z opieki psychologicznej. W ramach projektu w Połańcu o 10 miejsc rozbudowany zostanie hostel dla osób uzależnionych od alkoholu „Wspólnota”. Jest to jedyny w województwie ośrodek koedukacyjny, prowadzący pogłębioną terapię uzależnień od alkoholu.

18 kwietnia 2019

Porozumienie o współpracy w ramach projektu „Liderzy Kooperacji”

Przedstawiciele Kuratorium Oświaty, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, Sądu Okręgowego oraz Komendy Wojewódzkiej Policji podpisali porozumienie o współpracy pomiędzy Województwem Świętokrzyskim w ramach projektu *Liderzy Kooperacji* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Współrealizatorem przedsięwzięcia jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach wraz z województwami: podkarpackim, lubelskim, mazowieckim i podlaskim.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach realizuje projekt *Liderzy Kooperacji* w partnerstwie z samorządami województw makroregionu wschodniego, reprezentowanymi przez Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej w: Rzeszowie, Białymstoku i Lublinie oraz

Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej w Warszawie w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) na lata 2014–2020 pt.: *Wypracowanie i wdrożenie modeli kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych m. in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji.*

25 kwietnia 2019

Prospołeczne projekty skierowane do dorosłych, młodzieży i dzieci

Podpisano umowy na aktywizację społeczno-zawodową i zwiększenie szans na zatrudnienie w Powiatowym Zakładzie Aktywności Zawodowej w Stykowie oraz utworzenie świetlicy środowiskowej w Obrazowie. Łączna wartość dofinansowania unijnego to prawie 2,3 miliona złotych.

Podpisane umowy dotyczą wsparcia społeczno-zawodowego i zwiększenia szans na zatrudnienie w Powiatowym Zakładzie Aktywności Zawodowej w Stykowie oraz utworzenia świetlicy środowiskowej w Obrazowie. W Powiatowym Zakładzie Aktywności Zawodowej w Stykowie zostaną utworzone dwa miejsca pracy. Ponadto pracownicy niepełnosprawni otrzymają kompleksową aktywizację społeczno – zawodową. Założeniem głównym projektu jest przejście na otwarty rynek pracy co najmniej 12% uczestników. Liczba objętych wsparciem to 52 osoby.

W Obrazowie utworzona zostanie świetlica środowiskowa dla 20 osób uczących się, zagrożonych wykluczeniem społecznym w wieku od 7 do 16 lat. Gmina Obrazów na utworzenie świetlicy środowiskowej otrzymała dofinansowanie w wysokości ponad 350 tys. zł (wartość całkowita projektu – 388 tys. zł), natomiast Stowarzyszenie „Integracja i Rozwój” na wsparcie społeczno-zawodowe i zwiększenie szans na zatrudnienie w Powiatowym Zakładzie Aktywności Zawodowej w Stykowie otrzymało dofinansowanie w wysokości ponad 580 tys. zł (wartość całkowita projektu – 613 tys. zł).

20 maja 2019

Wsparcie dla seniorów i niepełnosprawnych z unijnych funduszy

Cztery samorządy: Zagnańsk, Baćkowice, Busko-Zdrój i Sandomierz podpisały umowy na dofinansowanie działań związanych z opieką, wsparciem i integracją osób starszych i niepełnosprawnych. Wartość dofinansowania przekracza 6,5 mln złotych.

Największy projekt dotyczy uruchomienia **Domu Pomocy Społecznej w Baćkowicach**. Jego wartość to ponad 3,5 miliona złotych, z czego prawie 3 mln 250 tysięcy złotych pochodzi z Unii Europejskiej.

Prawie 1 mln 900 tysięcy złotych otrzymało Busko-Zdrój na projekt *Aktywni seniorzy*. Pieniądze będą przeznaczone na poradnictwo psychologiczne i prawne, organizację wycieczek, wyjść do teatru i kina, warsztatów ze zdrowego stylu życia oraz naukę obsługi komputera.

Pomoc niepełnosprawnym oraz ich rodzinom i opiekunom zaproponuje Sandomierz w ramach projektu *Jesteśmy dla was*. W sumie skorzysta z niego 21 osób. Sześć z nich będzie skierowanych do mieszkań chronionych.

Ponad setka starszych osób z gminy Zagnańsk skorzysta z usług opiekuńczych i specjalistycznego wsparcia dzięki projektowi *Gmina Zagnańsk Przyjazna Seniorom*. Jego wartość to nieco ponad 1 mln złotych, z czego 954 tysiące to unijne dofinansowanie. Projekt będzie realizowany w partnerstwie ze **Stowarzyszeniem Integracja i Rozwój** w Kielcach.

4 czerwca 2019

„Liderzy Kooperacji” – samorządy zawarły porozumienia

Podpisane zostały porozumienia o współpracy pomiędzy województwem świętokrzyskim a 4 powiatami i 6 gminami w realizacji pilotażu projektu partnerskiego pn. *Liderzy kooperacji*.

Porozumienia podpisali: powiat jędrzejowski i gmina Oksa, powiat jędrzejowski i gmina Wodzisław, powiat kielecki i gmina Bieliny, powiat kielecki i gmina Łopuszno, powiat sandomierski i gmina Łoniów, powiat staszowski i gmina Bogoria.

Wicemarszałek **Renata Janik** podkreślała, że udział w pilotażu projektu umożliwi gminom skorzystanie z pakietu socjalnego, który zakłada sfinansowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu osób dorosłych, dzieci i środowiska lokalnego takich jak: poradnictwo, diagnostyka, terapia, rehabilitacja, warsztaty, utworzenie klubu, centrum wolontariatu, edukacja społeczności, szkolenia kompetencyjne dla kadr.

Ponadto w ramach Projektu, powiaty oraz gminy będą miały możliwość udziału w nieodpłatnych szkoleniach dotyczących m.in.: komunikacji społecznej i interpersonalnej, negocjacji, budowania efektywnej kooperacji, metod pracy z rodziną lub grupą osób, superwizji grupowej, a także skorzystają z badań fokusowych oraz wsparcia doradczego.

12 czerwca 2019

Wsparcie seniorów i osób niesamodzielnych

Marszałek **Andrzej Bętkowski** i wicemarszałek **Renata Janik** podpisali umowy z gminą Bodzentyn i Fundacją „La Zebra” na dofinansowanie działań związanych z opieką, wsparciem i integracją osób starszych i niesamodzielnych. Wartość dofinansowania obu projektów przekracza 970 tysięcy złotych. Pieniądze pochodzą z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Gmina Bodzentyn będzie realizować projekt *Klub Seniora dla mieszkańców gminy Bodzentyn*. Wartość projektu: 750 938 zł, zaś dofinansowania 694,508 zł. Jego celem jest zapobieganie pogłębiania się niesamodzielności osób starszych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez kompleksowe usługi opiekuńcze, świadczone w ramach działalności Domu Seniora w okresie 3 lat. W ramach projektu doposażony zostanie Klub Seniora, a jego członkowie będą mogli skorzystać z poradnictwa prawnego, zajęć z kompetencji cyfrowych i kulturalnych, z zajęć z fizjoterapeutą, edukacji zdrowotnej oraz wyjazdów na baseny mineralne.

Drugi z projektów *Wsparcie osób niesamodzielnych dzięki utworzeniu Klubu Aktywnego Seniora* realizować będzie Fundacja „La Zebra”. Wartość projektu: 302 806 zł, dofinansowanie: 279 556 zł. Celem projektu jest zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych dla 10 osób niesamodzielnych z terenu gminy Koprzywnica i tym samym poprawa ich funkcjonowania w środowisku lokalnym. Klub Aktywnego Seniora będzie działał w miejscowości Krzcin. Organizowane będą zajęcia aktyw-

wizujące dla podopiecznych Klubu oraz kursy dla opiekunów Klubu Seniora.

17 czerwca 2019

Wiek Nie Jest Barierą – Bez Barier z Ekonomią Społeczną

W Parku Etnograficznym w Tokarni spotkało się ponad 300 seniorów, którzy udowodnili, że wiek nie jest barierą, ale stwarza nowe możliwości, z których należy korzystać.

Dzięki realizowanemu przez ROPS projektowi pn. *Świętokrzyska Ekonomia Społeczna* w Tokarni mogli się spotkać seniorzy z powiatu kieleckiego, pińczowskiego i jędrzejowskiego. Seniorzy mogli skorzystać z badań, warsztatów, zapoznać się z ofertą sanatoriów, skosztować posiłków oraz zwiedzić skansen w Tokarni. W spotkaniu wzięły udział podmioty ekonomii społecznej. *To jest spotkanie, podczas którego pokazujemy seniorom, że mogą się aktywizować, jednoczyć i tworzyć stowarzyszenia, fundacje w których mogą realizować swoje pasje* – podkreśliła **Elżbieta Korus**, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Kielcach. Jak poinformowała wicemarszałek Renata Janik, 12 października w Targach Kielce odbędą się **Międzynarodowe Targi Seniora**, największa tego typu impreza w Polsce. Podczas targów będzie można obejrzeć wystawę prac autorstwa seniorów. W programie także bogata oferta wydarzeń kulturalnych, artystycznych, prezentacje sanatoriów, hoteli, konsultacje lekarskie oraz badania.

18 czerwca 2019

O wsparciu rodziny i systemu pieczy zastępczej

W Urzędzie Marszałkowskim odbyło się posiedzenie Zespołu ds. konsultacji projektu Regionalnego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2025 r.

W jego skład wchodzi przedstawiciele różnych podmiotów i środowisk z szeroko rozumianego obszaru wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej. Podczas spotkania przedstawione zostały założenia, cele, działania proponowane do realizacji w ramach Programu oraz omówione i zaopiniowane uwagi, które wpłynęły podczas prowadzonych konsultacji społecznych. W posiedzeniu uczestniczyła wicemarszałek **Renata Janik**, radny Sejmiku **Grigor Szaginion**, **Elżbieta Korus**, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego oraz **Anna Sokołowska-Smolowska** dyrektor Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje samorząd województwa do opracowania Programu dotyczącego wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej opracował Program, który w sposób kompleksowy systematyzuje, kataloguje działania podejmowane przez instytucje w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Wsparcie Zawodowych Rodzin Zastępczych Pierwszy ważny krok zrobiony – z zaświadczeniem bez kolejki

W dniu 2 lipca br. w siedzibie Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego kilkadziesiąt zawodowych rodzin zastępczych odebrało z rąk marszałka województwa świętokrzyskiego **Andrzeja Bętkowskiego** i wicemarszałek **Renaty Janik** zaświadczenia, które ułatwią rodzicom dostęp do specjalistów z Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach i jego poradni. Inicjatorką przedsięwzięcia jest wicemarszałek Renata Janik. Inicjatywa ta jest wyrazem wsparcia Samorządu Województwa Świętokrzyskiego dla Zawodowych Rodzin Zastępczych.

Praca rodzin zastępczych to bardzo trudna misja i w trosce o dobro dzieci musimy ją wesprzeć – podkreśla marszałek województwa Andrzej Bętkowski. Jak dodaje wicemarszałek Renata Janik, zbyt długie kolejki do specjalistów były największym problemem zgłaszanym przez rodziców zastępczych. Szybka diagnoza i podjęcie leczenia to większa szansa na adopcję i normalne życie.

Jak podkreślają rodzice zastępczy, w ostatnich latach trafia do nich coraz więcej dzieci z niepełnosprawnościami, potrzebujących stałej opieki lekarskiej w tym często opieki psychiatrycznej, więc otrzymane zaświadczenia są dla nich ogromną pomocą. Ich praca to przede wszystkim ciągła walka o wyrównanie szans rozwojowych pod-

opiecznych. To szczególnie ważne w przypadku dzieci najmłodszych.

Kolejnym krokiem będzie wprowadzenie *Świętokrzyskiej Karty Zawodowej Rodziny Zastępczej*, dzięki której rodziny otrzymają zniżki na korzystanie z oferty różnych instytucji, a także obiektów podległych Marszałkowi Województwa np. Centrum Bajki w Pacanowie, Muzeum Wsi Kieleckiej czy Centrum Nauki Leonarda da Vinci. Przyjęcie wieloletniego programu określającego kierunki wsparcia systemu pieczy zastępczej było tematem obrad radnych Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego na lipcowej sesji.

2018 rok – zasoby świętokrzyskiej pomocy społecznej

W dniu 19 czerwca 2019 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego przyjął opracowaną przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej *Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za 2018 rok*. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej samorząd województwa przygotowuje ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Ocena obejmuje dane dotyczące m.in.: osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia pomocy społecznej, infrastruktury, kadr pomocy i integracji społecznej, nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej, aktywności projektowo-konkursowej samorządów lokalnych, a także zlecania zadań organizacjom pozarządowym.

Ocena zasobów pomocy społecznej opracowana na szczeblu regionu oparta jest na cząstkowych sprawozdaniach poszczególnych samorządów gminnych oraz powiatowych z uwzględnieniem kwestii i problemów społecznych wynikających z przyjętych strategii rozwiązywania problemów społecznych. Ocena stanowi podstawowe narzędzie w zakresie monitorowania *Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012–2020* oraz regionalnych programów z obszaru polityki społecznej.

Realizacja tego zadania w roku 2019 odbyła się na bazie nowego narzędzia, które zostało opracowane w ramach projektu pn.: *Narzędzie agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego* realizowanego przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w partnerstwie z Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych. W ramach projektu powstała nowa, udoskonalona wersja formularza oceny zasobów pomocy społecznej zawierająca mechanizmy pozwalające na wygenerowanie gotowych raportów OZPS na poziomie gminnym i powiatowym. Jednakże pomimo wprowadzonych usprawnień w czasie realizacji przez jednostki zadania ujawniane zostały liczne mankamenty nowego formularza. Były to np.: problemy z prawidłowym zasileniem danych, brak etykiet danych w raportach graficznych, brak informacji dotyczących źródeł zasileń w raportach graficznych, problemy związane z formatowaniem wygenerowanych raportów. W związku z tym, iż zastosowanie w tej edycji nowego narzędzia miało charakter pilotażowy, MRPiPS zobowiązało się do wprowadzenia korekt w kolejnej edycji OZPS.

Sytuacja społeczno-demograficzna w regionie

Rok 2018 jest kolejnym, w którym odnotowano spadek liczby ludności zamieszkującej region świętokrzyski. Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego

na koniec 2018 roku wyniosła **1 241 546** osób, tj. mniej o **6 186 mieszkańców** w stosunku do 2017 roku. Największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w mieście Kielce (**1 030**), powiecie ostrowieckim (**984**) oraz w powiecie skarżyskim (**856**). Najmniejszy odpływ ludności odnotowano w powiatach: włoszczowskim (**185**), kazimierskim (**198**), pińczowskim (**226**) oraz buskim (**265**). Jedynie w powiecie kieleckim podobnie jak w 2017 roku odnotowano wzrost ludności o **592** mieszkańców.

W 2018 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, w województwie świętokrzyskim zamieszkiwało więcej kobiet (**51,2%**) niż mężczyzn (**48,8%**). Analizując populację województwa świętokrzyskiego według struktury wiekowej oraz płci obserwuje się wśród mieszkańców przewagę mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat) oraz w wieku produkcyjnym (kobiety 18–59, mężczyźni 18–64). Zdecydowana przewaga liczby kobiet występuje wśród osób w wieku poprodukcyjnym (tzw. zjawisko feminizacji starości).

Bezrobocie

Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim na koniec grudnia 2018 roku ukształtowała się na poziomie **8,3%**. W odniesieniu do tego samego okresu 2017 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim była niższa o **0,5%**. Jednakże stopa bezrobocia w regionie w odniesieniu do średniej wartości dla całego kraju w 2018 roku była wyższa o **2,5%**. W regionie utrzymuje się znaczne zróżnicowanie terytorialne natężenia stopy bezrobocia.

Najwyższą stopę bezrobocia w grudniu 2018 roku odnotowano w powiatach:

- skarżyskim – **15,7%** (wzrost stopy bezrobocia w stosunku do 2017 roku o **0,2%**),
- opatowskim – **13,7%** (spadek stopy bezrobocia w stosunku do 2017 roku o **0,4%**),
- koneckim – **11,5%** (spadek stopy bezrobocia w stosunku do 2017 roku o **0,3%**),

Natomiast **najniższą stopę bezrobocia** odnotowano w powiatach:

- buskim – **3,9%** (spadek stopy bezrobocia w stosunku do 2017 roku o **0,6%**),
- m. Kielce – **5,4%** (spadek stopy bezrobocia w stosunku do 2017 roku o **0,4%**),
- włoszczowskim – **6,3%** (spadek stopy bezrobocia w stosunku do 2017 roku o **0,7%**).

Infrastruktura społeczna

Ocena zasobów pomocy społecznej pozwala na analizę rozwoju i przestrzennego rozmieszczenia zasobów

infrastruktury społecznej w regionie. Poziom rozwoju infrastruktury społecznej wyznacza poziom życia danej społeczności lokalnej i stymuluje jej rozwój. Analiza rozwoju infrastruktury społecznej pozwala na określenie stopnia realizacji jednego z celów operacyjnych Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012–2020 tj.: *Dostosowanie infrastruktury i bazy społecznej do dynamiki długookresowych trendów demograficznych*.

Analizie poddane zostały zasoby infrastruktury społecznej na którą składają się m.in. mieszkania komunalne, socjalne, żłobki, różnego rodzaju świetlice, a także podmioty świadczące pomoc i wsparcie.

Mieszkania komunalne

Liczba mieszkań komunalnych w zasobach gmin województwa świętokrzyskiego zmniejszyła się o 3,1% w odniesieniu do 2017 roku. Odnotowano 6,8% spadek liczby wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego w stosunku do roku 2017.

Mieszkania socjalne

Liczba mieszkań socjalnych, które gminy wynajmują, bądź mogą wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego w 2018 roku wyniosła 2 822. W skali regionu w roku 2018 odnotowano mniejszą liczbę mieszkań socjalnych o 1,5% w stosunku do 2017 roku. Liczba osób, które oczekiwały na najem lokalu socjalnego według stanu na 31 grudnia 2018 roku wyniosła 2 381, tj. mniej o 0,3% niż w 2017 roku.

Żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce

Na przestrzeni ostatnich lat obserwowano systematyczny wzrost liczby żłobków i oddziałów żłobkowych. Jednak w 2018 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało o 5 placówek mniej niż w 2017 roku, tj. 52 żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce (publiczne i niepubliczne).

Kluby seniora

W 2018 roku łączna liczba świetlic i klubów uznawanych jako kluby seniora, działających na terenie gminy, zajmujących się rozwojem życia kul-

turalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych wyniosła 138 i jest to o 11,3% więcej w porównaniu do roku 2017. Samorządy prognozują wzrost liczby tego typu placówek w kolejnych latach.

Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

W 2018 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało:

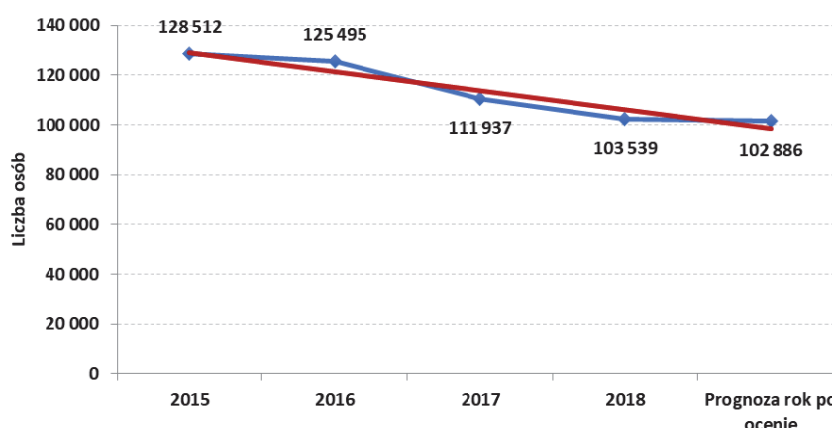
- 38 środowiskowych domów samopomocy,
- 9 dziennych domów pomocy,
- 13 placówek typu noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych,
- 4 kluby samopomocy,
- 41 domów pomocy społecznej,
- 47 mieszkań chronionych,
- 48 placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 8 ośrodków interwencji kryzysowej,
- 6 jednostek specjalistycznego poradnictwa,
- 6 centrów integracji społecznej,
- 11 klubów integracji społecznej,
- 32 warsztaty terapii zajęciowej,
- 4 zakłady aktywności zawodowej.

Pomoc oraz wsparcie dla osób i rodzin

W 2018 roku odnotowany został spadek liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia o 7,5% w stosunku do 2017 roku.

W latach 2015–2018 widoczna jest tendencja spadkowa wskaźnika deprywacji lokalnej w województwie świętokrzyskim (tj. liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1 000 mieszkańców). W 2018 roku średnia wartość wskaźnika deprywacji lokalnej dla regionu wyniosła 71,14 i była mniejsza o 7,38 w stosunku

Wykres: Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2015–2018 wraz z prognozą rok po ocenie.

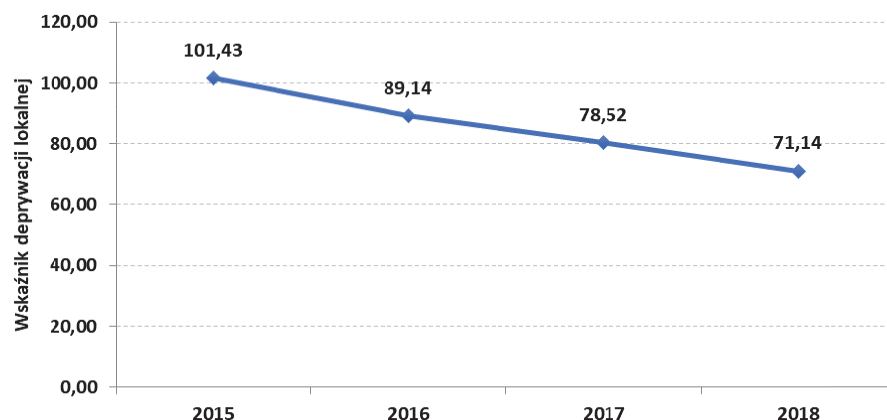

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

do 2017 roku kiedy wskaźnik wynosił **78,52**. Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w 2018 roku wyniósł **56%** i był mniejszy o **4,8%** w odniesieniu do roku poprzedzające-

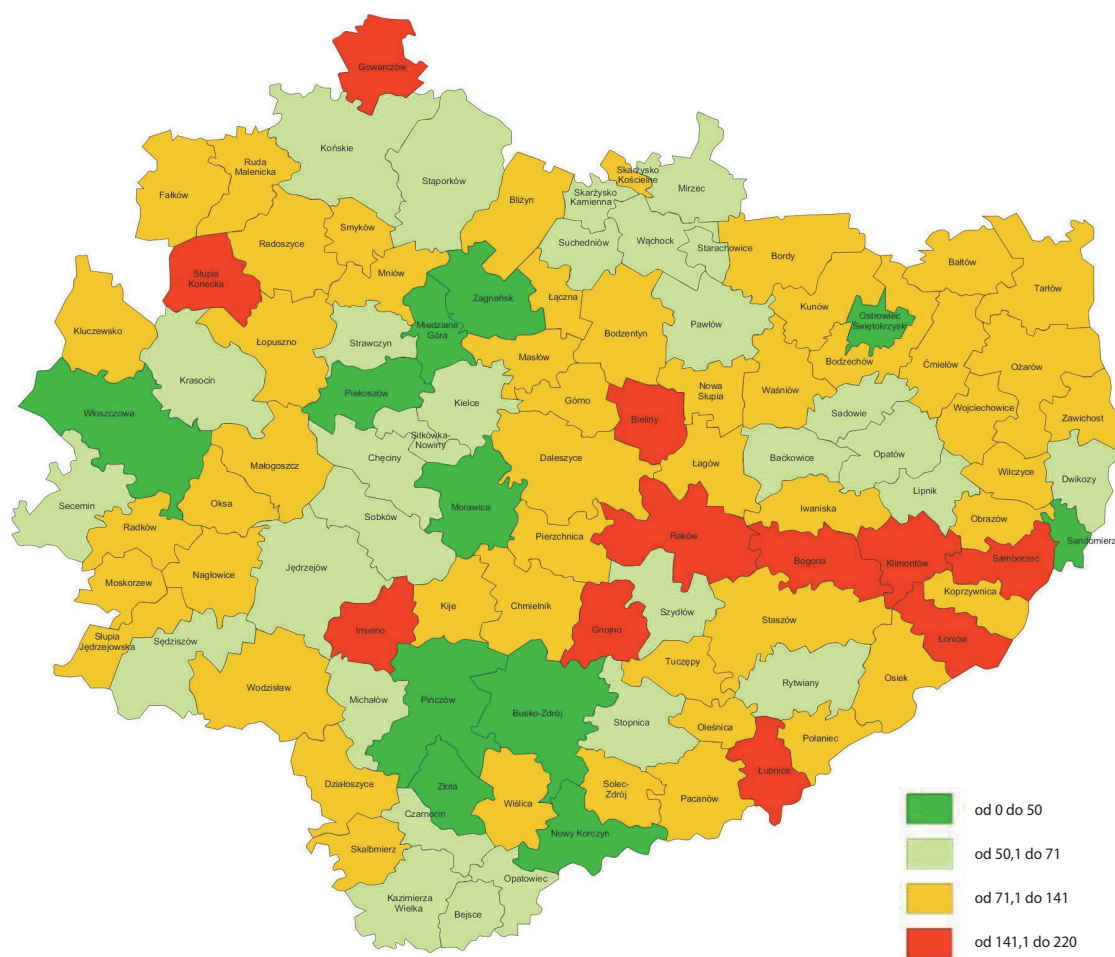
go ocenę. Analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania wskaźnika deprywacji lokalnej wskazuje, iż w 2018 roku najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej (na 1000 mieszkańców) odnotowano w powiatach: staszowskim (96,32), sandomierskim (95,76) i koneckim (82,64). Najniższe wartości wskaźnika deprywacji lokalnej odnotowano w powiecie ostrowieckim (53,54) oraz w mieście Kielce (58,81). Gminy, w których ww. wskaźnik osiąga najwyższe wartości to: Gnojno (216,34), Imielno (183,61), Raków (181,22) oraz Słupia (konecka) (171,33). Gminy, w których ww. wskaźnik osiąga najniższe wartości to: Ostrowiec Świętokrzyski (29,32), Sandomierz (37,17), Nowy Korczyn (42,58), Busko-Zdrój (43,08), Piekoszów (43,58) oraz Włoszczowa (44,19).

Wykres: Wartość wskaźnika deprywacji lokalnej w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2015–2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPIPS-03R.

Mapa. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie wskaźnika deprywacji lokalnej wg gmin województwa świętokrzyskiego w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPIPS-03R.

Osoby korzystające z pomocy i wsparcia systemu pomocy społecznej

Największą grupę osób, którym przyznano świadczenia w 2018 roku stanowią osoby w wieku produkcyjnym (50%) oraz przedprodukcyjnym (30%). 20% beneficjentów stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. W 2018 roku liczba osób, którym przyznano świadczenia w wieku 0–17 lat wyniosła 18 329, tj. o 6% mniej niż w 2017 roku, w wieku produkcyjnym liczba ta wynosi 30 828 osób, tj. o 10,6% mniej niż w roku 2017. Natomiast w grupie osób w wieku poprodukcyjnym odnotowano 12 719 beneficjentów, w tej grupie wiekowej odnotowano 14,9% wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do roku poprzedzającego ocenę.

Liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2018 roku wyniosła 31 326, tj. o 15% mniej w stosunku do 2017 roku. Liczba rodzin, które uzyskały świadczenie pieniężne w roku badania wyniosła 29 047, tj. o 13,5% mniej w stosunku do 2017 roku.

Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2018 roku w regionie świętokrzyskim wynosiła 29 258 osób, mniej o 17% w stosunku do 2017 roku. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2018 roku wyniosła 24 287 rodzin, odnotowano 17,3% spadek w stosunku do 2017 roku.

Najczęstszymi przyczynami powodującymi udzielenie pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim wg liczby osób w rodzinach są: bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Usługi pomocy społecznej

Oprócz świadczeń pieniężnych system pomocy społecznej zapewnia szereg usług adresowanych do rodzin i osób wymagających wsparcia. W strukturze usług świadczonych przez ośrodki pomocy społecznej są m.in: praca socjalna, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poradnictwo, interwencja kryzysowa.

Na przestrzeni kilku ostatnich lat rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, z których w 2018 roku skorzystało 4 226 osób, tj. o 5,8% więcej niż w 2017 roku. W latach 2015–2018 obserwuje się wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2018 roku odnotowano wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług o 5,7% w odniesieniu do roku 2017. W przypadku poradnictwa specjalistycznego obserwuje się ponad dwukrotny wzrost liczby rodzin korzystających z tej formy wsparcia. Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2018 roku była mniejsza o 13,3% w stosunku do 2017 roku.

Wsparcie rodziny i piecza zastępcza

Ocena zasobów pomocy społecznej daje możliwość obserwacji i analizy działań podejmowanych w ramach realizacji zadań wynikających ustawy o *wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej* przez jednostki pomocy i integracji społecznej. Ustawa wprowadziła do systemu pomocy społecznej funkcję asystenta rodziny. Liczba asystentów rodziny w regionie świętokrzyskim w 2018 roku wyniosła 137, tj. o 6 mniej w stosunku do 2017 roku. Widoczny jest również spadek liczby rodzin objętą pracą asystenta rodziny o 4,2% w stosunku do 2017 roku. 9 gmin w 2018 roku nie zatrudniało asystentów rodziny były to: Baćkowice, Iwaniska, Lipnik, Radoszyce, Sadowie, Smyków, Stopnica, Wojciechowice oraz Złota. W regionie świętokrzyskim liczba rodzin wspierających utrzymuje się na podobnym poziomie w porównaniu do roku poprzedzającego ocenę. Obecnie tego typu rodziny funkcjonują w gminach: Końskie, Mirzec oraz Ostrowiec Świętokrzyski. W 2018 roku w regionie funkcjonowało: 677 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem i w odniesieniu do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 17 rodzin, 277 rodzin zastępczych niezawodowych, tj. o 8 mniej w odniesieniu do roku 2017, 30 rodzin zastępczych zawodowych z tego, 5 rodzin zastępczych specjalistycznych, 10 rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 14 rodzin prowadziło rodzinny dom dziecka.

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej

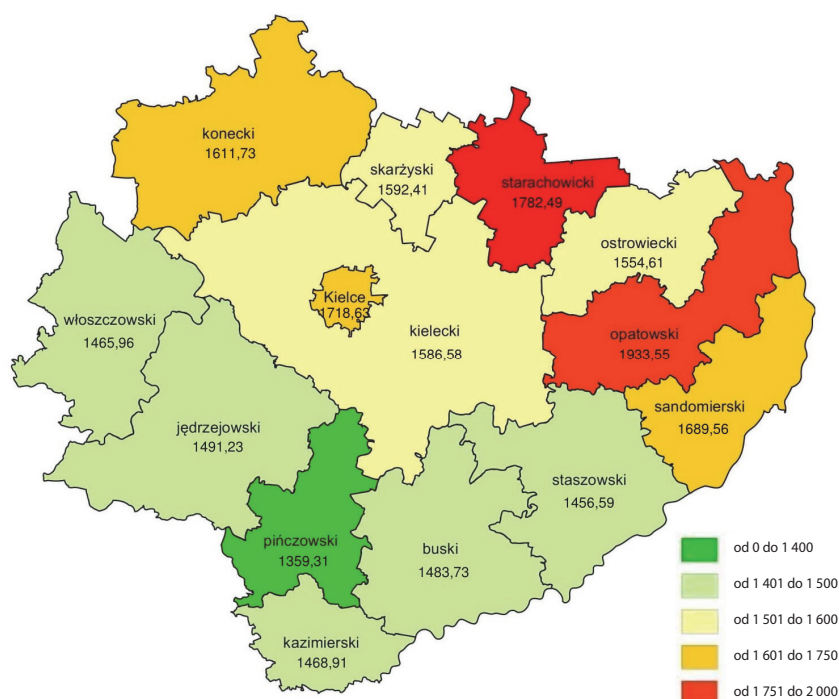
W 2018 roku na terenie województwa świętokrzyskiego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej zatrudnionych było 5 271 osób (w 2016 roku było to 5 180 osób, w 2017 roku 5 267 osób), spośród których 806 osób zatrudnionych było na stanowiskach pracownika socjalnego, w latach ubiegłych były to odpowiednio: 779 osób w 2016 roku oraz 800 osób w 2017 roku.

W 2018 roku na terenie województwa świętokrzyskiego 15 ośrodków pomocy społecznej nie spełniało ustawowego wskaźnika zatrudnienia minimalnej liczby pracowników socjalnych.

Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

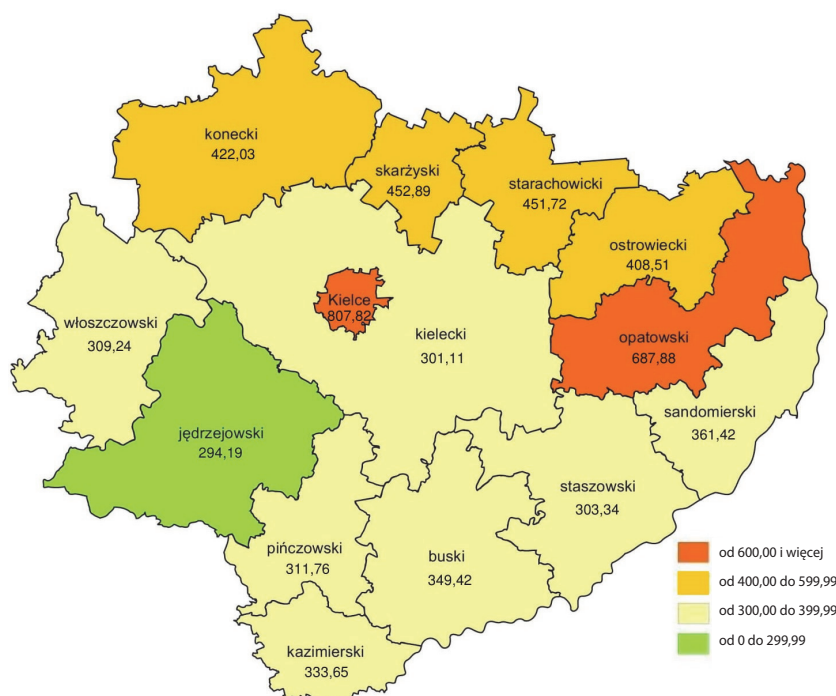
Wydatki poniesione przez samorządy powiatowe oraz gminne związane z realizacją zadań w ramach polityki społecznej w regionie świętokrzyskim w 2018 roku,

Mapa. Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej przypadająca na jednego mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Mapa. Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej w dziale 852 – Pomoc Społeczna przypadająca na jednego mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

tj. roku oceny, oszacowano na poziomie 1 946 960 708 zł i jest to mniej o 9 250 011 zł w porównaniu do 2017 roku.

Na potrzeby analizy wydatków w obszarze polityki społecznej obliczony został wskaźnik wysokości wydatkowanych środków na jednego mieszkańca zagregowany do poziomu powiatów. Największą kwotę odnotowano w powiecie opatowskim – 1 933,55 zł na osobę natomiast najmniejszą kwotę wykazano w powiecie – pińczowskim 1 359,31 zł na osobę. Średnia wartość dla województwa świętokrzyskiego przypadająca na jednego mieszkańca wyniosła 1 605,13 zł.

W ramach działu „852 – Pomoc społeczna” łącznie wydatkowano w 2018 roku 537 708 563 zł, o 5,6% więcej w porównaniu do 2017 roku. Największą kwotę środków przeznaczonych na zadania realizowane w obszarze działu „852 – Pomoc społeczna” na jednego mieszkańca odnotowaną w mieście Kielce – 807,82 zł na osobę, natomiast najmniejszą kwotę wykazano w powiecie jędrzejowskim – 294,19 zł na osobę. Średnia wartość dla województwa świętokrzyskiego przypadająca na jednego mieszkańca wyniosła 443,30 zł.

Aktywność projektowo-konkursowa

W 2018 roku w regionie świętokrzyskim 8 powiatów oraz 35 gmin deklaroowało współpracę z organizacjami pozarządowymi, co stanowiło odpowiednio 64% powiatów oraz 34% gmin. Zdecydowanie więcej powiatów (11) oraz gmin (54) wykazało aktywność konkursowo-projektową, co stanowiło odpowiednio 85% powiatów oraz 53% gmin.

Monitoring Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2022 za rok 2018

Opracowanie i realizacja *Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie* na szczeblu samorządu województwa jest zadaniem wynikającym z art. 6 ust. 6 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej corocznie opracowuje monitoring obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Aby gruntownie przeanalizować skalę przemocy w rodzinie dokonana analiza obejmuje spojrzenie na problematykę przemocy w rodzinie z różnych perspektyw. Analiza oparta jest na danych pochodzących ze statystyk policji, wymiaru sprawiedliwości oraz służb społecznych, obejmuje skalę oraz natężenie zjawiska przemocy w rodzinie w regionie. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż badanie zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem trudnym. Wyniki badań i analiz dotyczących tego zjawiska mogą nie do końca odzwierciedlać rzeczywistość. W związku z tym, iż przemoc ze strony osób najbliższych jest doświadczeniem trudnym, istniejące mechanizmy psychologiczne sprawiają, że osoby doznające przemocy racjonalizują takie przeżycia poprzez usprawiedliwianie sprawców i obwinianie siebie. Również presja społeczna może stanowić barierę przed ujawnianiem przemocy osobom trzecim.

Przemoc w rodzinie w świętokrzyskim na tle innych regionów

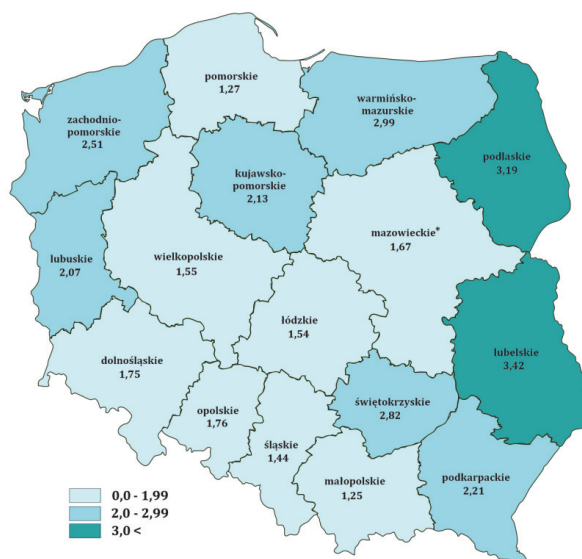
Aby móc dokonać oceny skali zjawiska przemocy w rodzinie w województwie świętokrzyskim dokonano porównania jego skali na tle innych regionów. Na potrzeby tego działania obliczono wskaźnik liczby „Niebieskich Kart” wypełnionych przez funkcjonariuszy policji wszczynających procedurę na 1000 mieszkańców we wszystkich województwach.

Średnia liczba formularzy „Niebieska Karta – A” wypełnionych przez Policję w 2018 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na terenie kraju wyniosła 1,9. Liczba formularzy „Niebieska Karta – A” powyżej wskazanej średniej odnotowano w 8 województwach, w tym w województwie świętokrzyskim, gdzie wartość wskaźnika wyniosła 2,82.

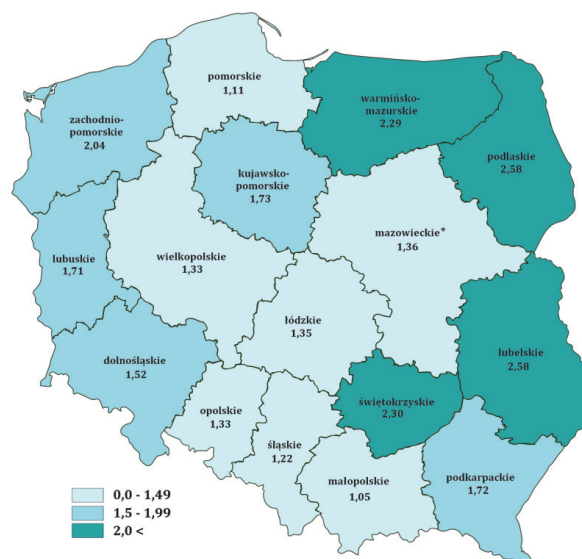
W 2018 roku w Polsce wypełnionych przez Policję zostało 58 829 formularzy wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty”, stanowiły one 81,8% ogólnej liczby wypełnionych przez Policję formularzy „Niebieska Karta – A” w tym czasie (ogólna liczba formularzy „Niebieska Karta – A” w 2018 roku wyniosła 73 153).

Najwięcej formularzy wszczynających procedurę „Niebieskie Karty” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w województwie: podlaskim (2,58), lubelskim (2,58) oraz świętokrzyskim (2,30).

Mapa. Liczba wypełnionych przez Policję formularzy „Niebieska Karta – A” w poszczególnych regionach w 2018 roku, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Mapa. Liczba formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta” wypełnionych przez Policję w 2018 roku wg województw, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Wewnątrzregionalne zróżnicowanie natężenia występowania przemocy w rodzinie

W latach 2016–2018 obserwujemy tendencję spadkową w zakresie liczby wypełnionych „Niebieskich Kart” ogółem przez funkcjonariuszy Policji w regionie świętokrzyskim. Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” w 2018 roku wynosiła 3 509 i było to mniej o 91 formularzy, co stanowi spadek o 2,5% w stosunku do 2017 roku, natomiast w odniesieniu do 2016 roku liczba formularzy była mniejsza o 354 formularzy, co stanowi spadek na poziomie 9,2%.

Największe natężenie odnotowanych przypadków przemocy w rodzinie w 2018 roku miało miejsce w powiecie kazimierskim i pińczowskim, gdzie średnia wartość

obliczonego wskaźnika liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” na 1000 mieszkańców wynosi odpowiednio 4,8 i 4,5.

Wysoki wskaźnik w przedziale 3,6–4,1 odnotowano w powiatach: koneckim (3,9), włoszczowskim (3,8), skarżyskim (3,7) i kieleckim (3,7).

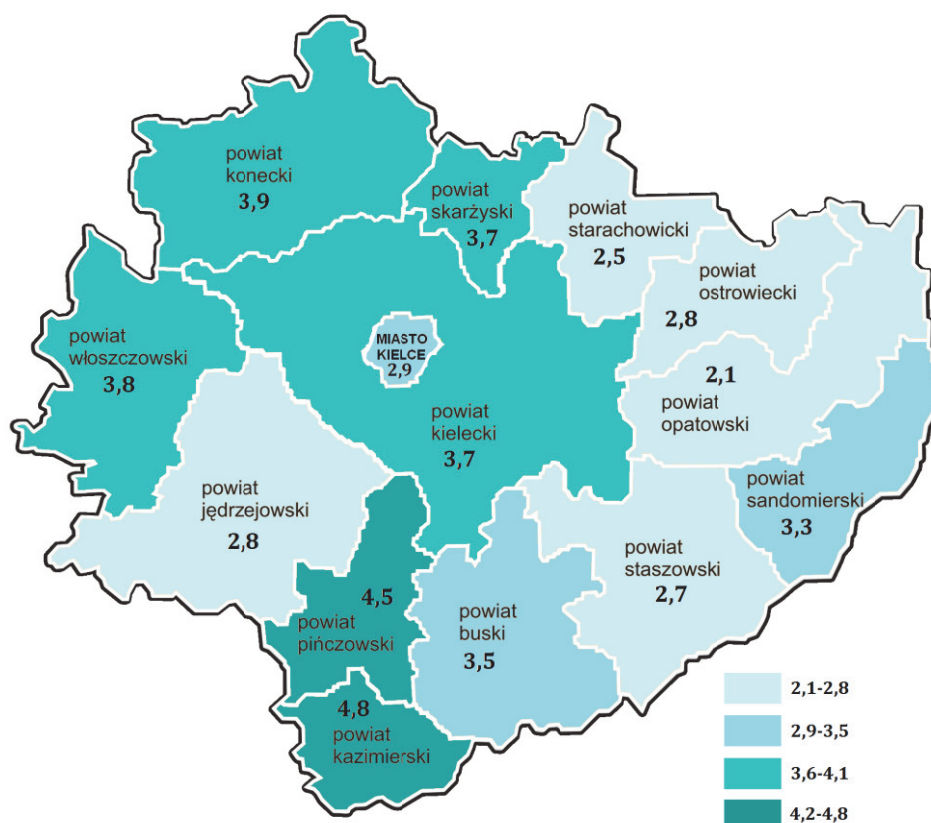
Umiarkowane natężenie przemocy według wskaźnika liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” na 1000 mieszkańców w przedziale 2,9–3,5 odnotowano w powiecie: buskim (3,5), sandomierskim (3,3) i mieście Kielce (2,9).

Najmniejsze natężenie zjawiska przemocy w rodzinie według ww. wskaźnika występuje w powiatach: ostrowieckim, jędrzejowskim, staszowskim, starachowickim i opatowskim gdzie wartość wskaźnika nie przekracza 2,8.

Tabela. „Niebieska Karta” w świętokrzyskiej Policji w latach 2016–2018.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba formularzy wszczynających procedurę	3 227	2 958	2 860
Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury	636	642	649
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” ogółem	3 863	3 600	3 509

Mapa. Natężenie zjawiska przemocy w rodzinie w powiatach regionu świętokrzyskiego w 2018 r.

Osoby doznające przemocy w rodzinie

W województwie świętokrzyskim wśród odnotowanych ofiar przemocy w 2018 roku kobiety stanowią 75,4%, mężczyźni 12,8%, a osoby małoletnie 11,8%. W 2018 roku nastąpił spadek o 1,9% liczby kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie w odniesieniu do 2017 roku, w odniesieniu do 2016 roku spadek wyniósł blisko 11%. W 2018 roku nastąpił również spadek liczby mężczyzn oraz osób małoletnich dotkniętych przemocą w rodzinie odpowiednio o 8,2% i 20% w odniesieniu do 2017 roku.

Sprawcy przemocy w rodzinie

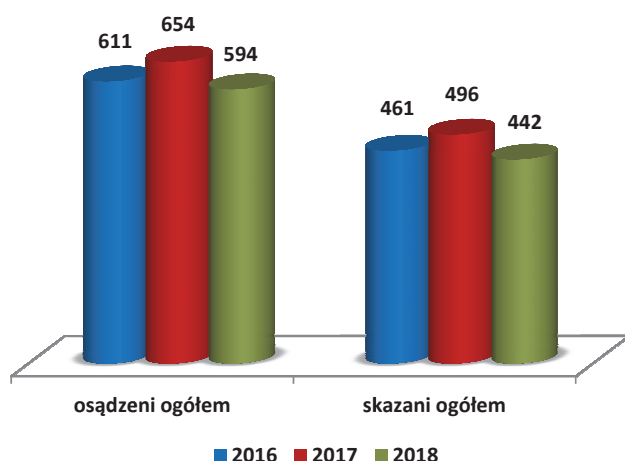
Analiza danych dotyczących liczby osób osądzonych i skazanych z art. 207 § 1 k.k. w latach 2016–2018 wykazała, iż w 2018 roku spośród wszystkich osób osą-

dzonych 74,4% zostało skazanych, w 2017 roku odsetek osób skazanych był największy i wyniósł 75,8%, podobnie jak w 2016 roku (75,5%). W 2018 roku liczba osób osądzonych ogółem zmniejszyła się o 9,2%, w analizowanym roku zmniejszyła się także liczba osób skazanych o 10,9% w odniesieniu do 2017 roku.

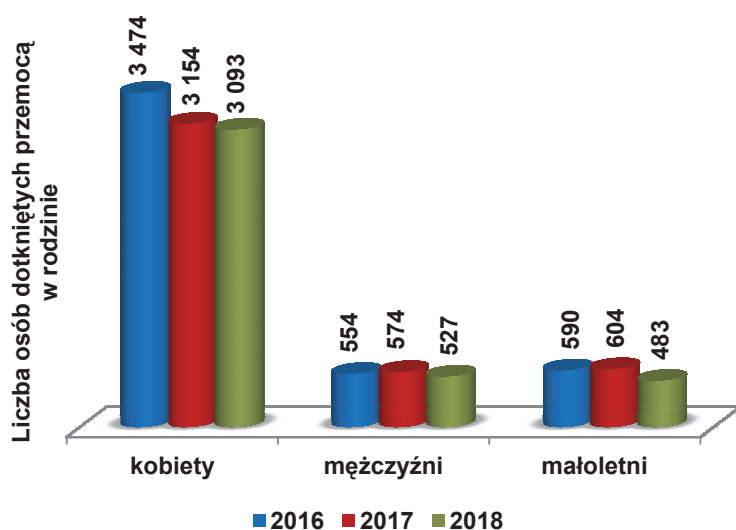
Na karę pozbawienia wolności z art. 207 § 1 k.k. w 2018 roku skazano 371 sprawców, o 12,7% mniej w odniesieniu do 2017 roku. Rodzajem kary najczęściej orzekanym przez sądy w województwie świętokrzyskim wobec osób skazanych jest kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem. W 2018 roku na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem skazano o 21,9% sprawców przemocy mniej niż w 2017 roku. W 2018 roku w odniesieniu do 2017 roku odnotowano tendencję spadkową liczby orzeczonych kar ograniczenia wolności oraz kar grzywny samoistnej. W przypadku warunkowo umorzonych postępowań odnotowany został 7,8% spadek.

W 2018 roku podobnie jak w roku 2017 najczęściej orzekanym wymiarem kary było pozbawienie wolności, od 6 do 12 miesięcy (w tym 77% stanowiły kary z warunkowym zawieszeniem). Na karę pozbawienia wolności w wymiarze kary od 2 do 5 miesięcy skazanych zostało 42 osób (w tym 55% z warunkowym zawieszeniem), następnie na karę pozbawienia wolności powyżej 1 roku skazanych zostało 29 osób w tym 7% stanowiły kary z warunkowym zawieszeniem.

Wykres. Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2016–2018.

Wykres. Osoby dotknięte przemocą w regionie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2016–2018.

Zespoły interdyscyplinarne

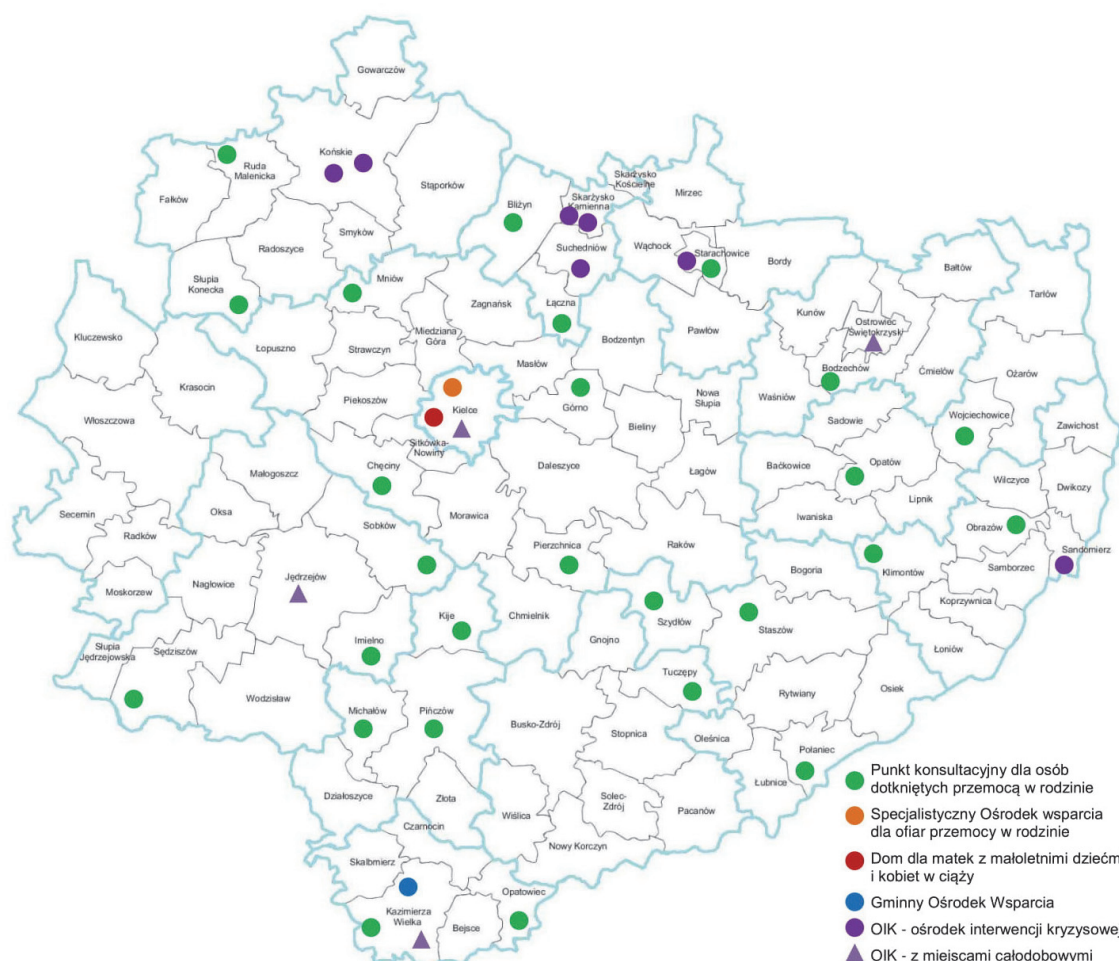
Zespoły interdyscyplinarne w 2018 roku swoim działaniem objęły 8 213 osób, tj. o 3,3% więcej niż w 2017 roku. W 2018 roku osoby starsze stanowiły 10% objętych wsparciem zespołów interdyscyplinarnych, 6% stanowiły osoby z niepełnosprawnościami.

Infrastruktura

W województwie świętokrzyskim w 2018 roku funkcjonowało 26 punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, 11 ośrodków interwencji kryzysowej (w tym 4 punkty interwencji kryzysowej), 1 gminny ośrodek wsparcia, 1 dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz 1 specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Specjalistyczny ośrodek wsparcia swymi oddziaływaniami objął 1 714 mieszkańców województwa świętokrzyskiego: 1 092 kobiet, 586 mężczyzn i 36 dzieci. Specjalistycz-

Mapa. Rozmieszczenie infrastruktury wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2018 roku.

ny ośrodek wsparcia posiada 10 miejsc całodobowych dla osób dotkniętych przemocą. Wykazane ośrodki interwencji kryzysowej w regionie dysponują łącznie 558 miejscami, w tym 43 to miejsca całodobowe. Ze wsparcia OIK w 2018 roku skorzystało 686 osób: 445 kobiet, 152 mężczyzn oraz 89 dzieci.

Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży posiada 15 miejsc całodobowych, ze wsparcia skorzystało 6 kobiet i 8 dzieci.

W województwie świętokrzyskim z 26 punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie skorzystało w sumie 573 osób z czego 65,2% stanowią kobiety, 17,3% mężczyźni i 17,5% dzieci.

Działania samorządu województwa w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach w 2018 roku zorganizował szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane do Członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych z powiatów: jędrzejowskiego, kazimierskiego, koneckiego, ostrowieckiego, pińczowskiego, skarżyskiego, staszowskiego

i włoszczowskiego. W szkoleniach udział wzięło łącznie 40 osób, pracujących bezpośrednio ze sprawcami przemocy objętymi różnymi formami poradnictwa i wsparcia psychologicznego.

W zorganizowanym szkoleniu uczestniczyli przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (28), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (1), policji (5), oświaty (4), ochrony zdrowia (2). Czas trwania jednego szkolenia obejmował 25 godzin instruktorskich. Szkolenia zawierały część teoretyczną i warsztatową.

Celem szkolenia było zwiększenie kompetencji Członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działania w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Aby członkowie trafnie diagnozowali problem przemocy istotne jest posiadanie wiedzy na temat metod efektywnego radzenia sobie z tym problemem. Łączny koszt przeprowadzenia szkoleń wyniósł **38 880 zł**, został sfinansowany w całości z budżetu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Zadanie zlecone organizacjom pozarządowym z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2018 udzielił wsparcia na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w trybie konkursowym dla 8 podmiotów: *Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Suchedniowie*, *Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach*, *Stowarzyszenie „Spinacz” w Końskich*, *Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Kielecka w Kielcach*, *Stowarzyszenie Pomoc Rodzinie „Przystań” ze Starachowic*, *Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach*, *Stowarzyszenie „Nauka, Edukacja Rozwój” z Ostrowca Świętokrzyskiego*, *Stowarzyszenie „Rodzina Bez Przemocy”*

w Kielcach. Całkowita kwota udzielonej w dotacji wyniosła 52 627 zł.

„Telefon zaufania dla osób w kryzysie – 195 25”

W okresie styczeń–grudzień 2018 roku tak jak w latach poprzednich Miasto Kielce – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach realizował zadanie polegające na obsłudze telefonu zaufania o numerze 195-25. Samorząd Województwa udzielił pomocy finansowej dla Miasta Kielce z przeznaczeniem na realizację zadania własnego z zakresu pomocy społecznej wykonywanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie dotyczącego specjalistycznego poradnictwa realizowanego w ramach *Telefonu zaufania dla osób w kryzysie* w formie dotacji celowej w wysokości 2 000 zł.

Krajowa Sieć Reintegracji – wzmocnienie instytucji zatrudnienia socjalnego w działaniach polityki społecznej wobec wykluczenia społecznego

Doświadczenia dotychczasowego funkcjonowania Klubów Integracji Społecznej jak również zmiany sytuacji na rynku pracy skłaniają do zdefiniowania nowego modelu usług reintegracji społeczno – zawodowej. Działalność Klubów Integracji Społecznej wskazuje, że w sytuacji wysokiego bezrobocia na rynku pracy, usługi świadczone przez nie wyraźnie ukierunkowane były na stymulowanie klientów do pracy, przy jednoczesnym niedowartościowaniu usług reintegracji społecznej.

Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w partnerstwie z Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie, realizuje projekt pn.: **Krajowa Sieć Reintegracji – wzmocnienie instytucji zatrudnienia socjalnego w działaniach polityki społecznej wobec wykluczenia społecznego**, w ramach Działania 2.5 *Skuteczna pomoc społeczna, Oś priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji PO WER*. W ramach projektu tworzone są 32 kluby integracji społecznej realizujące programy zajęć na bazie nowego profilu usług, które obejmą takie obszary wsparcia, jak: edukacja ogólnorozwojowa, kultura narodowa i regionalna, profilaktyka i ochrona zdrowia oraz sport i rekreacja. Również w regionie świętokrzyskim utworzone zostanie 9 nowych placówek KIS realizujących nowy model reintegracji. Nowe KIS zlokalizowane będą w następujących miejscowościach: Mostki gm. Suchedniów, Starachowice, Bęczków gm. Górno, Sitkówka-Nowiny, Chmielnik, Morawica, Wiązownica gm. Staszów oraz 2 placówki KIS w Kielcach. W tworzeniu klubów i wdrażaniu nowego profilu usług pomóc ma inicjowana w re-

gionach współpraca wielosektorowa, upoważniająca do skorzystania z zasobów materialno-technicznych instytucji życia publicznego z obszarów ujmowanych w nowym profilu usług. Zmiana profilu usług powinna korzystnie wpłynąć na postawy osób uczestniczących w zajęciach podmiotów zatrudnienia socjalnego, przygotowując je do dysponowania bardziej wszechstronnymi cechami wobec potrzeb dzisiejszego rynku pracy oraz włączania się w życie lokalnych społeczności. Stąd też, ważnym działaniem będzie włączenie organizacji pozarządowych, które funkcjonują w obszarach wpisanych w wielosektorową współpracę do tworzonych w ramach założeń projektu regionalnych platform współpracy. Na etapie konstruowania projektu założenie, iż usługi podmiotów zatrudnienia socjalnego wymagają rozszerzenia profilu zajęć było konsultowane z przedstawicielami regionalnych ośrodków polityki społecznej, regionalnych konwentów centrów i klubów integracji społecznej, a także instytucji pomocy społecznej i rynku pracy, dając podstawę do uruchomienia prac związanych z opracowaniem Modelu KSR.

Orientacja KIS na klientów o największych deficytach

Beneficjentami wsparcia KIS stają się ci, spośród klientów pomocy społecznej, którzy często nie rokują zaktywizowania zawodowego, a przede wszystkim wymagają gruntownego wsparcia w zakresie pełnienia ról

społecznych (role opiekuńcze, wychowawcze, obywatelskie), kierowania własnym życiem (podejmowania decyzji, rozwiązywania problemów), rozwoju umiejętności społecznych (komunikacja z ludźmi, nazywanie i komunikowanie emocji, rozwiązywanie konfliktów), czy też kształtowania funkcjonalnej samooceny i samodyscypliny. „Nowy” KIS przede wszystkim staje przed zadaniami koordynacji procesu wzmacniania jednostek w zakresie ich relacji z otoczeniem zewnętrznym, odbudowywania więzi, usieciawiania, wzmacniania samooceny, odbudowywania godności osobistej, poprawy zdolności komunikacyjnych, nauki pełnienia ról społecznych (opiekuńczych, wychowawczych, partnerskich, obywatelskich).

KIS oferuje długoterminowe wsparcie

KIS podejmuje się przede wszystkim rozwijania procesów reintegracji społecznej. Należy zaznaczyć, że takie działania oparte na aplikacji indywidualnie i grupowo lokowanych usług – są procesem długotrwałym i w zasadzie niemożliwym do szybkiej realizacji. Jest to proces wielowymiarowy, którego efekty osiąga się stopniowo. Proces reintegracji uwzględnia sekwencyjność działań ze wzrostem poziomu aktywności klientów i oczekiwań stawianych wobec beneficjentów wsparcia.

KIS orientuje się na nie-zatrudnieniowe miary sukcesu

Wyzwaniem w kontekście funkcjonowania KIS jest określenie miar sukcesu interwencji wykraczających poza wskaźniki efektywności zatrudnieniowej. To oczywiście nie jest proste w zakresie konstrukcji i wykorzystania w ramach monitoringu efektów. KIS powinien ukierunkować się na skuteczność a nie efektywność. W określaniu skuteczności ważne jest zorientowanie na zmiany, jakie zachodzą (lub nie) w życiu beneficjenta wsparcia w przywoływanych wyżej zakresach: pełnienia ról społecznych, kierowania własnym życiem i rozwoju umiejętności społecznych.

Przetestowanie i wdrożenie nowego modelu usług jest szansą rozwojową dla podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej w naszym regionie. Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu zarówno ilościowego (powstaną nowe KIS), jak i jakościowego usług świadczonych przez te podmioty. Zaproponowane zasady funkcjonowania KIS o poszerzonym profilu usług są ukierunkowane na wzmocnienie trwałości KIS, upodmiotowienie instytucjonalne, profesjonalizację w zakresie świadczonych usług oraz wykazanie tych słabości, które utrudniają efektywną pracę z klientem.

Świętokrzyscy Liderzy Kooperacji

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach realizuje projekt *Liderzy Kooperacji* w partnerstwie z samorządami województw makroregionu wschodniego, reprezentowanymi przez Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej w: Rzeszowie, Białymstoku i Lublinie oraz Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej w Warszawie w ramach *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) na lata 2014–2020*.

Głównym celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, takich jak: edukacja, sądownictwo, policja, kultura i organizacje pozarządowe, istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa na terenie gmin wiejskich.

Opracowany model przyjmie schemat wielowymiarowej interwencji wobec rodzin i osób, pozostających w sferze działania instytucji pomocy i integracji społecznej. Jego głównym celem będzie doprowadzenie do sytuacji, w której jednostki lub grupy będą w stanie samodzielnie pełnić role społeczne w sferze rodzinnej, towarzyskiej, zawodowej i obywatelskiej, a także podejmować obowiązków odpowiedzialności wobec zagrożeń społecznych w swoim środowisku lokalnym.

Realizacja celu projektu wpłynie na: włączenie zasobów

**LIDERZY
KOOPERACJI**

różnych sektorów, tj. edukacji, ochrony zdrowia, policji, wymiaru sprawiedliwości, kultury, sportu i rekreacji w kompleksowe wsparcie osób, rodzin pozostających w trudnej życiowej sytuacji, wzrost wiedzy i umiejętności podmiotów pomocowych i sektorowych w zakresie efektywnej kooperacji, wzmocnienie potencjału instytucji działających na rzecz włączenia społecznego, profesjonalizację działań pomocowych i współpracy poprzez systemową kooperację oraz na opracowanie instrumentu zapewniającego wielowymiarowe, systemowe wsparcie osób, rodzin pozostających w trudnej życiowej sytuacji w wypełnianiu ról i aktywności w lokalnych społecznościach, a także na aktywizację społeczną i stworzenie możliwości usamodzielnienia osób i rodzin.

W celu wypracowania założeń modelu kooperacji do udziału w pierwszym etapie Projektu zostało rekomendowanych 8 gmin i 6 powiatów z województwa świętokrzyskiego, tj.:

- Powiat jędrzejowski: Gmina Oksa, Gmina Wodzisław;
- Powiat kielecki: Gmina Bieliny, Gmina Łopuszno;
- Powiat ostrowiecki: Gmina Bodzechów;
- Powiat sandomierski: Gmina Łoniów;

- Powiat starachowicki: Gmina Mirzec;
- Powiat staszowski: Gmina Bogoria.

Realizacja I etapu projektu (kamienia milowego), w którym opracowany został model kooperacji, zakończyła się 27 marca 2019 r.

Kolejny etap Projektu – II Kamień Milowy to testowanie wypracowanego schematu współpracy międzyinstytucjonalnej. Rekomendowanych zostało do niego 6 gmin i 4 powiaty z województwa świętokrzyskiego, tj.:

- Powiat jędrzejowski: Gmina Oksa, Gmina Wodzisław;
- Powiat kielecki: Gmina Bieliny, Gmina Łopuszno;
- Powiat sandomierski: Gmina Łoniów;
- Powiat staszowski: Gmina Bogoria.

Podpisanie *Porozumienia o współpracy* pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a powiatami i gminami biorącymi udział w II etapie projektu miało miejsce 4 czerwca 2019 r.

W ramach Porozumienia powołane zostaną Partnerskie Zespoły Kooperacji, liczące po ok. 10 osób w każdym zespole. W skład zespołów PZK wejdą:

- jednostki samorządu terytorialnego gmin/powiatów i ich jednostki organizacyjne, tj.: powiatowe centra pomocy rodzinie, urzędy gmin, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki kultury, biblioteki, samorządowe szkoły oraz przedszkola;
- instytucje pomocy i integracji społecznej, tj. warsztaty terapii zajęciowej, domy pomocy społecznej, ośrodki poradnictwa specjalistycznego;
- podmioty realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny: placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- organizacje pozarządowe;
- inne podmioty: sądy, powiatowe komendy policji, powiatowe urzędy pracy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, jednostki systemu ochrony zdrowia.

Ponadto powołany został Wojewódzki Zespół Kooperacji, w skład którego wraz z Województwem Świętokrzyskim, weszły następujące podmioty:

- Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach;
- Świętokrzyskie Kuratorium Oświaty;
- Sąd Okręgowy w Kielcach;
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kielcach;
- Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

Ich zadaniem będzie udzielanie wszelkiego rodzaju wsparcia Partnerskim Zespołom Kooperacji w testowaniu MODELU i pracy z osobą/rodziną/grupą, która po analizie diagnostycznej wytypowana zostanie do pilotażu. Działalność Wojewódzkiego Zespołu Kooperacji powołanego 18 kwietnia 2019 roku przyczyni się do wzmocnienia sprawczości i skuteczności w podmiotach powiatowych i gminnych, a także do wzrostu prestiżu pomagania i pozytywnego wizerunku pomocy społecznej. Ponadto umożliwi gminom i powiatom, pracującym MODELEM, pozyskiwanie specjalistycznych zasobów, usług oraz środków celowych.

Podpisanie porozumień z powiatami i gminami województwa świętokrzyskiego

W celu realizacji założeń wypracowanego MODELU KOOPERACJI wybrano również 10 animatorów z 6 gmin i 4 powiatów rekomendowanych do udziału w Projekcie. Usługa animacji świadczona będzie na rzecz Partnerskich Zespołów Kooperacji, w skład których wejdą przedstawiciele podmiotów działających w obszarze pomocy i integracji społecznej.

Animatorzy gminni i powiatowi są pracownikami kluczowymi w pilotażowym wdrażaniu MODELU KOOPERACJI, będą realizowali usługę poprzez pracę indywidualną i na rzecz pracowników instytucji gminnych i powiatowych województwa świętokrzyskiego oraz z osób/rodzin uczestniczącymi w testowaniu.

W celu omówienia pracy animatora, jak również podstawowego szkolenia z e-platformy Projektu 3 lipca br. odbyło się spotkanie animatorów gminnych i powiatowych z Ekspertem ds. Projektu oraz Specjalistą ds. e-edukacji. W spotkaniu uczestniczyli także przedstawiciele wojewódzkich podmiotów sektorowych, których udział w testowaniu założeń MODELU jest dużym wsparciem merytorycznym, szkoleniowym i edukacyjnym dla podmiotów gminno-powiatowych, w tym również dla animatorów.

Na e-platformie będą dostępne specjalistyczne i ukieunkowane treści, a ponadto stworzona zostanie bezpieczna przestrzeń do prowadzenia dokumentacji Partnerskich Zespołów Kooperacji oraz osób i rodzin, do dyskusji i udostępniania wszelkich informacji i materiałów.

Podpisanie Porozumień o współpracy z wojewódzkimi podmiotami sektorowymi

Województwo świętokrzyskie w pigułce

Jednym z zadań samorządu województwa wynikającym z art. 21 ustawy o pomocy społecznej jest monitorowanie sytuacji w obszarze regionalnej polityki społecznej. W praktyce zadanie to realizowane jest przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Głównym źródłem danych i informacji jest opracowywana corocznie przez gminy, powiaty i województwo ocena zasobów pomocy społecznej, a także sprawozdania resortowe czy też dane GUS. Opracowywane analizy służą na szczeblu regionu do planowania i programowania polityki społecznej. Na bazie danych opracowywane są diagnozy czy też monitoring strategii i programów z obszaru polityki społecznej. Od 2018 roku w ROPS opracowywane są karty powiatów i gmin. Intencją opracowania jest cykliczna prezentacja profili społeczno-demograficznych poszczególnych gmin i powiatów w odniesieniu do średnich wartości danych regionalnych w poszczególnych obszarach. W opracowaniu przedstawiono w formie graficznej (mapy, wykresy, grafiki) zagadnienia takie jak np.: przyrost naturalny, struktura

ludności wg ekonomicznych grup wieku, migracje, obciążenie demograficzne, upowszechnianie opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej, stopa bezrobocia, przeciętne miesięczne wynagrodzenie, dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca, powody przyznawania pomocy społecznej, wskaźnik deprywacji lokalnej oraz dostępność kadry socjalnej w gminach województwa świętokrzyskiego. Publikacja ma charakter praktyczny i informacyjny, może stanowić wsparcie w zakresie opracowywaniu projektów i programów z obszaru polityki społecznej, a także punkt wyjścia do prowadzenia dalszych analiz. Karty gmin i powiatów są zamieszczone na stronie internetowej urzędu www.swietokrzyskie.pro w zakładce Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Opublikowane na stronie internetowej karty oprócz opracowań graficznych zawierają z tabeli z wybranymi danymi przedstawione w szerszym horyzoncie czasowym.

Poniżej prezentujemy Kartę dla Województwa Świętokrzyskiego (opracowanie graficzne).

Powierzchnia województwa: stanowi 3,7% obszaru kraju	11 711 km ²
Liczba mieszkańców: co stanowi 3,2% ludności kraju	1 241 546
w tym zamieszkuje:	
– w miastach	556 952 44,9%
– na wsi	684 594 55,1%

51,2% 48,8%

przyrostowi naturalnemu -3,13 na 1000 mieszkańców świętokrzyskiego.

60,5% mieszkańców świętokrzyskiego to osoby w wieku produkcyjnym, 16,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym*.

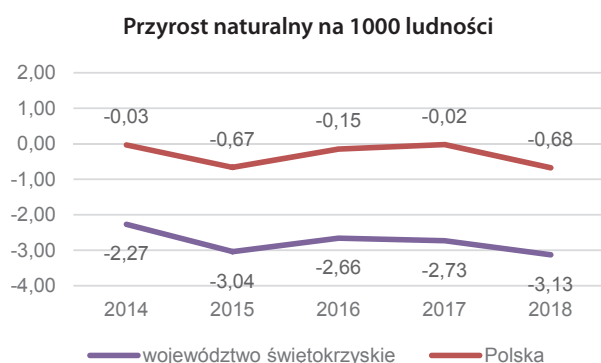
W województwie świętokrzyskim w latach 2014–2018 odnotowujemy systematyczny **wzrost udziału osób starszych (65+) w populacji**.

Procentowy udział seniorów (65+) w regionie świętokrzyskim wynosi 19,0% jest większy od średniego udziału seniorów w Polsce (17,5%).

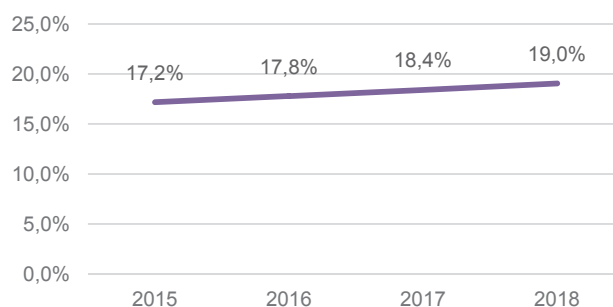
Województwo świętokrzyskie liczy 1 241 546 mieszkańców, z czego 51,2% stanowią **kobiety**, a 48,8% **mężczyźni**. W latach 2014–2018 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 21 630 osób.

Średni wiek mieszkańców wynosi 42,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Świętokrzyskie charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym wynoszącym -3 898. Odpowiada to

% udział seniorów 65+ w woj. świętokrzyskim w latach 2015–2018

* produkcyjne grupy wieku
wiek przedprodukcyjny <18 lat,
wiek produkcyjny dla kobiet 18–59, mężczyzn 18–64,
wiek poprodukcyjny dla kobiet 60+, dla mężczyzn 65+.

Wskaźnik gęstości zaludnienia dla województwa świętokrzyskiego wynosi: **106 osób na km²** i jest niższy w stosunku do gęstości zaludnienia w Polsce (**123 osób/km²**).

W 2018 roku zarejestrowano **11 280** zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz **13 908** wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla świętokrzyskiego **-2 628** i jest większe o **8,3%** w odniesieniu do 2017 roku.

W tym samym roku **331** osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano **155** wymeldowań za granicę – daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące **+176**.

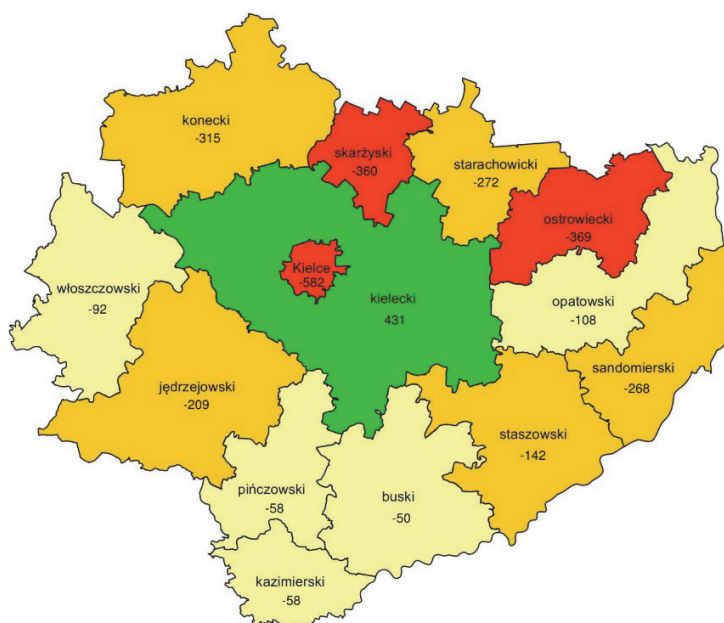
Ogólne saldo migracji dla województwa świętokrzyskiego jest ujemne i wynosi **-2 452**.

Największy odpływ ludności w woj. świętokrzyskim w 2018 roku odnotowano w mieście Kielce (**-582**), powiecie ostrowieckim (**-369**) oraz skarżyskim (**-360**).

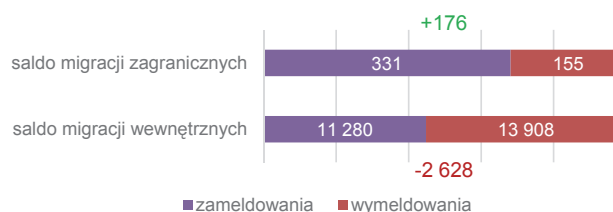
Wysokie saldo migracji wewnętrznej odnotowano w powiatach: koneckim (**-315**), starachowickim (**-272**), sandomierskim (**-268**), jędrzejowskim (**-209**) i staszowskim (**-142**).

W województwie świętokrzyskim jedynie w powiecie kieleckim (**431**) odnotowujemy dodatnie saldo migracji.

Migracje wewnętrzne wg powiatów woj. świętokrzyskiego w 2018 roku

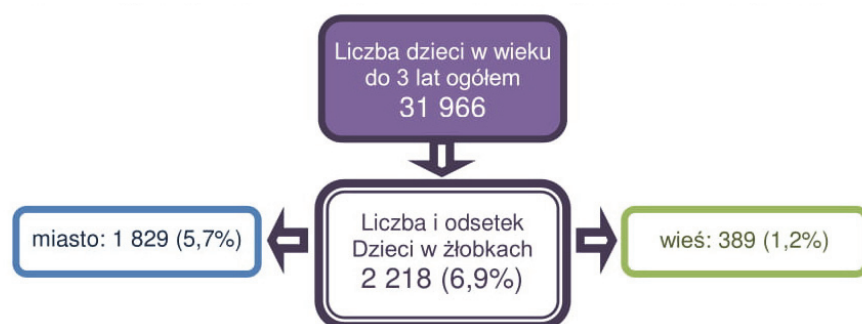
Migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały w województwie świętokrzyskim w 2018 roku

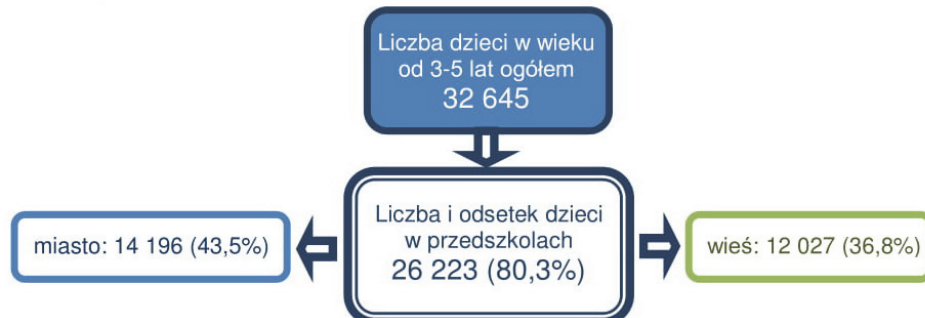
Gęstość zaludnienia w roku 2018

Dzieci objęte opieką żłobkową w 2018 roku w województwie świętokrzyskim

Wychowanie przedszkolne w województwie świętokrzyskim w 2017 roku

W 2018 roku odnotowano wzrost liczby dzieci objętych opieką żłobkową o **16,6%** w odniesieniu do 2017 roku. W regionie **6,9%** dzieci w wieku **do lat 3** zostało objętych opieką żłobkową (w tym **5,7%** w miastach i **1,2%** na wsi), W Polsce odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2018 roku wynosił **10,5%**.

Według dostępnych danych stan na 2017 rok wychowaniem przedszkolnym w regionie zostało objętych **80,3%** dzieci w wieku **3–5 lat** (**43,5%** w miastach i **36,8%** na wsi) o **4,4%** mniej niż w kraju (**84,7%**).

W latach 2014–2018 obserwujemy **spadek stopy bezrobocia** w regionie. Stopa bezrobocia w województwie jest wyższa od stopy bezrobocia odnotowanej w kraju.

Na koniec grudnia 2018 roku stopa bezrobocia w województwie wyniosła **8,3%** i była o **0,5%** niższa w odniesieniu do 2017 roku.

W stosunku do średniej stopy bezrobocia w Polsce (**5,8%**) stopa bezrobocia w województwie (**8,3%**) na koniec XII.2018 roku była **wyższa o 2,5%**.

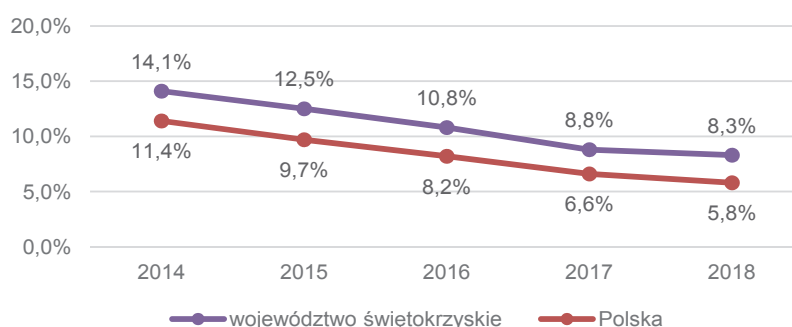
W 2018 roku **56,7%** osób bezrobotnych w województwie mieszkało na terenach wiejskich.

W województwie świętokrzyskim w 2018 roku odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogóle liczby zarejestrowanych jako bezrobotni wynosił **36,7%**.

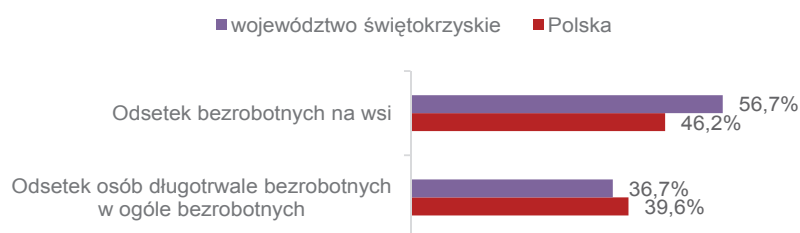
W stosunku do danych w Polsce (**39,6%**) udział osób długotrwale bezrobotnych w regionie był **mniejszy o 2,9%**.

W 2017 przeciętne wynagrodzenie brutto w regionie wynosiło **3 911,49 zł** i było niższe o **616,40 zł** od przeciętnego wynagrodzenia w kraju.

Stopa bezrobocia rejestrowanego

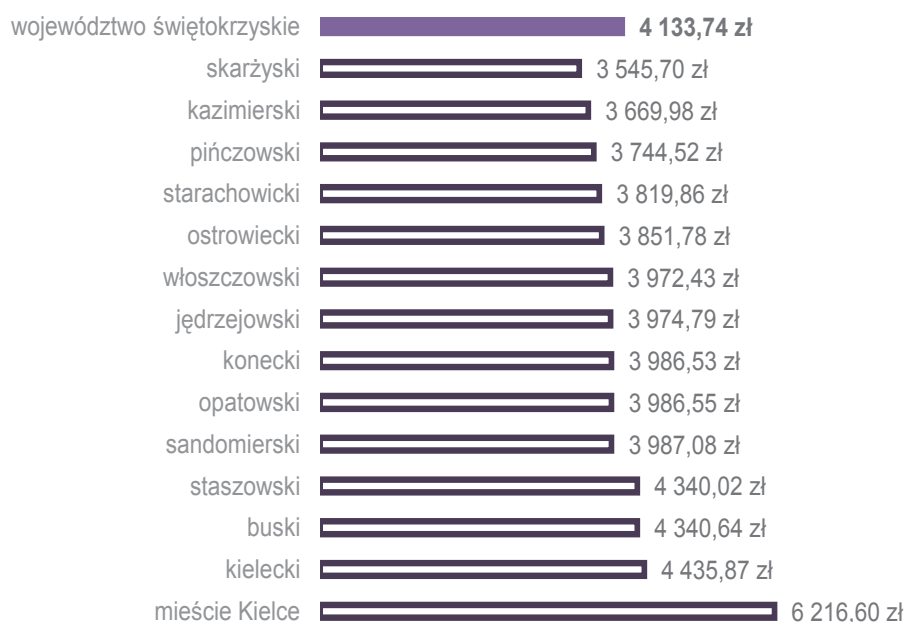
Charakterystyka osób bezrobotnych w 2018 roku

Stopa bezrobocia rejestrowanego

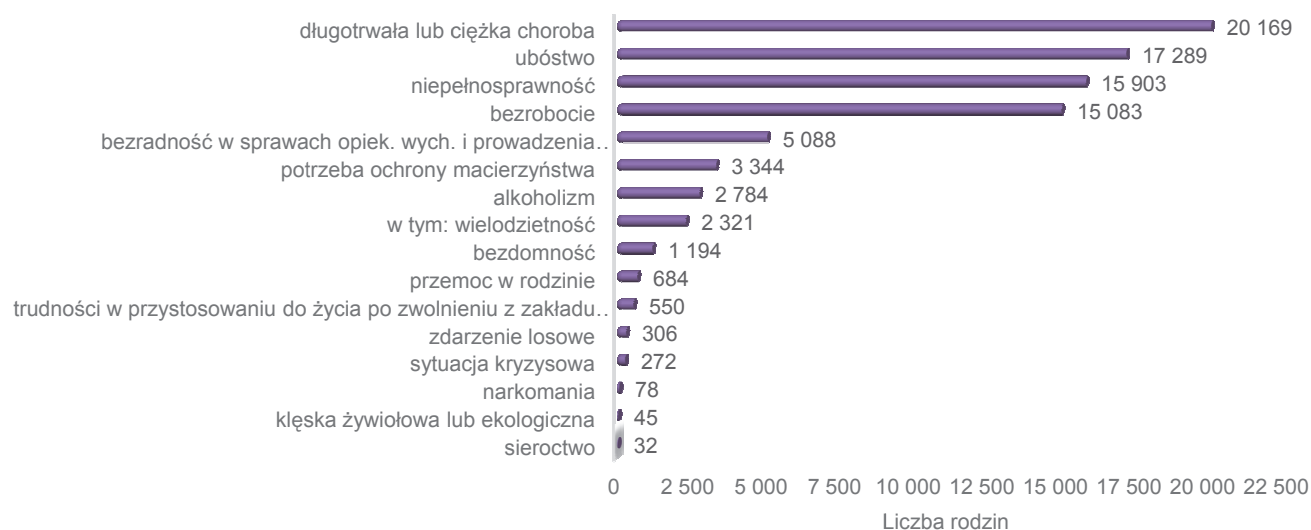
Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca 2017 rok

W województwie świętokrzyskim najwyższe dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca odnotowano w m. Kielce (**6 216,60 zł**) i powiatach: kieleckim (**4 435,87 zł**), buskim (**4 340,64 zł**) oraz staszowskim (**4 340,02 zł**).

Natomiast najniższe dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca odnotowano w powiatach: skarżyskim (**3 545,70 zł**) oraz kazimierskim (**3 669,98 zł**).

Powody przyznania pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim w 2018 roku

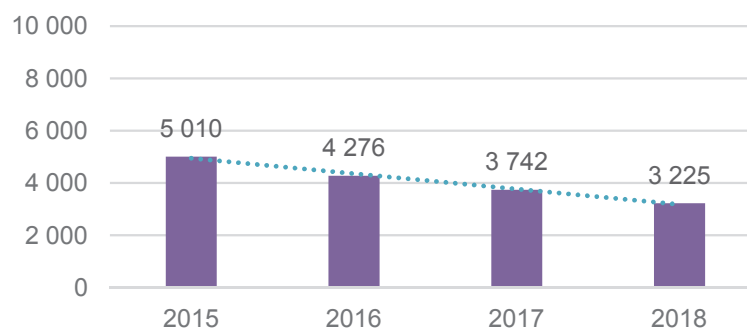
W 2018 roku w województwie świętokrzyskim najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej i wsparcia wg liczby rodzin to: **długotrwała i ciężka choroba** (20 169), **ubóstwo** (17 289), **niepełnosprawność** (15 903) oraz **bezrobocie** (15 083).

W województwie świętokrzyskim w latach 2015–2018 odnotowano spadek liczby **rodzin wielodzietnych** (rodziny z co najmniej trójką dzieci), które korzystają z pomocy i wsparcia z powodu wielodzietności. W 2018 roku liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej wyniosła **3 225** rodzin i była mniejsza o **35,6%** w odniesieniu do 2015 roku.

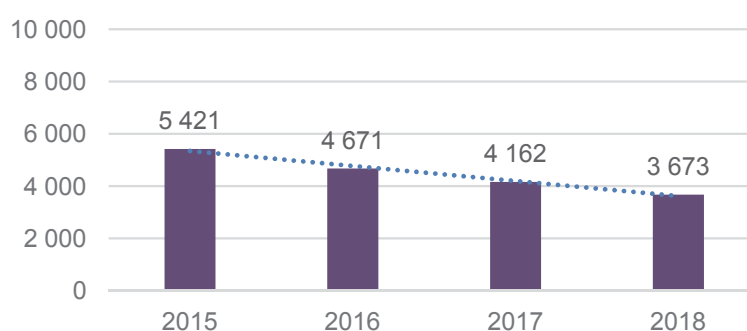
W latach 2015–2018 odnotowano również spadek liczby **rodzin niepełnych** (w której dziecko jest wychowywane przez jedną osobę dorosłą, na której spoczywa odpowiedzialność za gospodarstwo domowe) objętych pomocą społeczną. W województwie świętokrzyskim w 2018 roku liczba rodzin monoparentalnych korzystających z pomocy społecznej wyniosła **3 673** i była o **32,2%** mniejsza niż w roku 2015.

Liczba rodzin **emerytów i rencistów** w 2018 roku objętych pomocą społeczną wynosiła **9 317**. W okresie ostatnich czterech lat obserwujemy wzrost tego typu rodzin objętych pomocą społeczną. W 2018 roku liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających ze wsparcia pomocy społecznej wzrosła o **7,9%** w stosunku do 2015 roku.

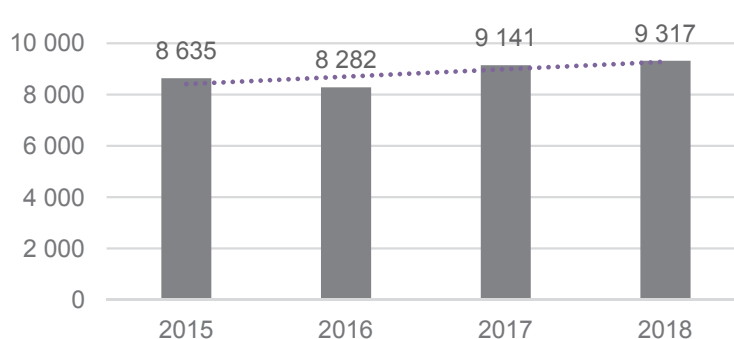
Liczba rodzin wielodzietnych, które korzystają z pomocy i wsparcia z powodu wielodzietności

Liczba rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną

Liczba rodzin emerytów i rencistów objętych pomocą społeczną

Źródła: BDL GUS, Polska w liczbach, CAS, MPIPS-03-R.

WYDAWCA:
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 41 342 12 42
fax 41 344 30 94
www.swietokrzyskie.pro

Nakład: 1000 egz.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

OPRACOWANIE GRAFICZNE, ŁAMANIE, DRUK:
Oficina Drukarska Jacek Chmielewski
ul. Sokołowska 12 a, 01-142 Warszawa
info@oficina-drukarska.pl, www.oficina-drukarska.pl